

Bewogen Getuigen in Sneek, hoe moet dat?

Student: Wouter Bandstra, S1041313
Boppelâns 40
8721 GG Warns
Studentnummer: S1041313
Opleiding: Godsdienst Pastoraal Werker
Christelijke Hogeschool Windesheim
Begeleidend docent: Eduard Groen
Tweede beoordelaar: Hans Snoek

'U zegt 'Ga!', U wilt dat we gaan,
wat heeft de wereld aan Uw zegen als wij ons niet bewegen?'
Uit het lied 'Ga!' van Matthijn Buwalda

Inleiding

Met deze scriptie komt er een eind aan een lang traject dat in augustus 2008 werd gestart aan het baptistenseminarium te Barneveld. Vanuit een passie om het voorgangerschap te mogen beoefenen begon ik daar aan de Deeltijd Theologie Opleiding. Door allerlei onvoorziene omstandigheden heeft dat echter geresulteerd in een doorvloeiing naar de opleiding Godsdienst-Pastoraal Werker van Windesheim waar ik nu, augustus 2013, middels deze scriptie aan afstudeer.

Mijn wens om voorganger te worden is vorig jaar al in vervulling gegaan toen ik aangesteld mocht worden als voorganger van de Baptisten Gemeente Sneek (BGS). Dit heb ik als een heel bijzonder voorrecht ervaren. Als relatief jonge en onervaren voorganger was het in combinatie met mijn bedrijf en gezin best heftig om het afgelopen jaar alle ballen in de lucht te houden, maar het is gelukt.

Wat het meest mijn hart heeft is nadenken over de missie van God. De missie die God zich gesteld heeft en waarvan wij, op ons best, een onderdeel mogen zijn. Een overkoepelende term hiervoor is missionair. Al jaren stoei ik met vragen als: hoe kan ik meer van God aan mijn omgeving laten zien en wat vraagt God van mij en van mensen in het algemeen. Nu ik deze opleiding aan het afronden ben, raakt me dat als nooit tevoren. Waarom lukt het de kerk maar zo moeilijk om mensen te bereiken? Klopt er misschien iets niet aan de manier waarop christenen in Nederland getuige zijn? Is God passé? Is er nog wel hoop? Ook de Baptisten Gemeente Sneek kent dat gevoel in enige mate en daarom heb ik dit tot mijn speerpunt gemaakt. Het was voor mij een voorrecht om al deze drie facetten te kunnen combineren in dit onderzoek waardoor mijn persoonlijke en professionele competenties verbeteren en hopelijk wordt het werkveld ook verbeterd.

Ik wil van harte de B.G.S. bedanken voor de studietijd en -ruimte die ze me hebben gegeven zodat ik tot een goede afronding van mijn studie kon komen. Ook de tijd die gemeenteleden en andere betrokkenen in mij hebben gestoken met hun kleine vragen van belangstelling hebben me goed gedaan.

Ik dank mijn in-lieve vrouw die al zoveel heeft opgeofferd voor me, haar opofferingen zijn niet meer te verrekenen ben ik bang. Haar ben ik nu, en waarschijnlijk tot ver in de toekomst, dankbaar. Mijn kinderen die het me misschien pas later kwalijk nemen bied ik nu al mijn excuses aan dat ik zo weinig tijd voor ze heb gehad en in de komende vakantie maar ook daarna ga ik proberen veel goed te maken. Ik dank mijn begeleider Eduard Groen die ogenschijnlijk nooit moe werd mij uit te leggen hoe een goed onderzoek in elkaar zit. Dankzij hem lukte het alles binnen de tijd tot een goed einde te brengen. Tot slot dank ik God aan wie ik alles verschuldigd ben en van wie ik mij compleet afhankelijk voel voor het geven van gaven en het mogen inzetten ervan, opdat ook ik een klein onderdeel mag zijn van de grote Missio Dei!

Samenvatting

Dit onderzoek is gedaan in de Baptisten Gemeente Sneek. Dit is een, naar baptisten maatstaven, vrij oude gemeente uit 1880, gevestigd aan de Willem Lodewijkstraat in Sneek. Het is ook een vrij grote gemeente die uit een gemêleerd gezelschap bestaat en waar mensen sterk in de baptistentraditie staan. In Sneek is zo rond 2005 een visie op papier gezet omtrent de vraag: waartoe zijn wij geroepen? Nu er twee nieuwe voorgangers aan het werk zijn, lijkt die vraag weer boven tafel te komen. De gemeente wil nadenken over wat missionair zijn is en wat dat betekent voor de B.G.S.. Daarom is dit onderzoek gedaan.

De centrale onderzoeksvraag was: Wat verstaat de Baptisten Gemeente Sneek onder missionair, wat laat de praktijk daarover zien en hoe verhoudt zich dat tot de literatuur van de Unie van Baptisten Gemeenten in Nederland (de Unie) en hedendaagse missionaire schrijvers?

Er is eerst een literatuurstudie gedaan naar wat de Unie daarover schrijft (dat is de landelijke Unie waar deze gemeente bij aangesloten is) en daarna is er een literatuurstudie gedaan naar wat hedendaagse schrijvers daarover zeggen. De term 'missionair' bleek behoorlijk breed en lastig in te kaderen. Er wordt veel over geschreven en menig schrijver legt de nadruk ergens anders. Toch heeft deze studie zes speerpunten opgeleverd die helder omschrijven waar tegenwoordig, op missionair gebied en binnen baptisten context, waarde aan wordt gehecht. Daar hebben met name de beleidstukken van de Unie een groot aandeel in. Hier volgt het lijstje:

- 1. De gelovige is een geroepen navolger van Jezus.**

Jezus Christus staat centraal en zijn leven en sterven roepen op tot navolging.

- 2. Theologie van onderaf.**

De gemeente bepaalt zelf haar theologie. Dat betekent vrijheid en verantwoordelijkheid.

- 3. Bereid om hinderende tradities los te laten.**

Als men 'nieuw licht' heeft ontdekt, is men bereid om tradities los te laten.

- 4. Onderdeel van Gods missie: herstel scheepsel en schepping.**

God heeft een missie van herstel die zowel op schepsels als de schepping betrekking heeft.

- 5. Dienstbare houding.**

Een geloofwaardige gemeente toont actief in de praktijk aan dat ze dienstbaar is.

- 6. Alternatieve gemeenschap.**

De gemeente heeft een alternatief geluid, niet zelfverwerkelijking maar God verwerkelijken.

Deze zes punten zijn de ruggengraat van het onderzoek geworden omdat ze op adequate wijze als kader konden fungeren voor alles wat uit de praktijk van de B.G.S. aan informatie zou worden verzameld. Op basis van stukken van de B.G.S. zelf, maandbladen, de ontvangsthal, de zondagochtenddienst en een bezinningsdag is er een beeld gekomen waaruit is op te maken wat de opvattingen van de B.G.S. zijn. Er vielen verschillende dingen op. Zo bleek er verschil te zitten in wat het bestuur beleed en wat de B.G.S. deed. Kennelijk kwam er iets anders uit de handen van de gemeente dan het hoofd vertelde. Een andere conclusie was dat de gemeente goed scoorde op de zondagochtenddienst. Wie een bezoek brengt aan de B.G.S. ontvangt een warm welkom en aandacht. Echter een andere conclusie was, dat de B.G.S. weinig naar buiten gericht is. Wie niet bij de gemeente naar binnenloopt komt deze buiten de kerk weinig tegen als gemeente.

Op basis van deze conclusies zijn aan het eind van het onderzoek aanbevelingen gedaan ter verbetering van de praktijk op dit moment. Met name punt drie tot en met zes kunnen nog verbeterd worden.

Inhoudsopgave

	Inleiding	2
	Samenvatting	3
Deel 1	Beschrijving onderzoek en theoretisch kader	6
1	Beschrijving onderzoek	
1.1	Aanleiding van het onderzoek	6
1.2	Probleemstelling	6
1.3	Eigen betrokkenheid/rol van onderzoeker	7
1.4	Doelstelling in en van het onderzoek	7
1.5	Onderzoeksvraag en deelvragen	7
1.6	Onderzoeksplan en methodiek	7
2	Theoretisch kader op basis van literatuur studie buiten de B.G.S.	
2.1	Uitleg van de Unie en verantwoording van het gebruik van haar beleid	9
2.2	Kernpunten binnen het beleid van de Unie	9
2.3	Het boekje 'Geloofwaardige Gemeente'	12
2.4	Het begrip missionair binnen hedendaags discours	13
2.5	De opbrengst van de literatuurstudie	14
3	Literatuurstudie binnen de B.G.S.	
3.1	Wat zeggen stukken uit het nabije verleden van de B.G.S. over missionair zijn	15
3.2	Wat zeggen de gemeentescans over hoe missionair de B.G.S. is?	17
Deel 2	Praktijkonderzoek	19
4	Niet-participerende observaties, de ontvangsthal en het maandblad	
	De ontvangsthal	
4.1	Inleiding	20
4.2	Werkwijze	20
4.3	Analyse	21
4.4	Conclusie	22
	Maandblad 'Ons Forum'	
4.5	Inleiding	22
4.6	Werkwijze	22
4.7	Observatieverslag	23
4.8	Analyse	23
4.9	Conclusie	24

5	Participerende observaties, zondagochtenddienst en bezinningsdag	
	Observatie van zondagochtenddienst	
5.1	Inleiding	25
5.2	Werkwijze	25
5.3	Uitvoering	25
5.4	Analyse	26
5.5	Conclusie	26
	Bezinningsdag aan de hand van Wall of Wonder	
5.6	Inleiding	27
5.7	Werkwijze	27
5.8	Uitvoering	27
5.9	Analyse	32
5.10	Conclusie	33
Deel 3	Conclusies, aanbevelingen en reflecties	34
6	Conclusies	
6.1	Wat zegt de literatuur over deze praktijk?	34
6.2	Beantwoorden van de deelvragen	36
6.3	Conclusies	37
6.4	Aanbevelingen	38
6.5	Terugkoppeling naar de praktijk	39
7	Reflecties	
7.1	Validiteit en betrouwbaarheid van het onderzoek	40
7.2	Leerproces van het zelfonderzoek	40
7.3	Vragen naar aanleiding van het onderzoek en eventuele vervolgstappen	41
7.4	Opbrengst voor jezelf	41
7.5	Bijdrage van het onderzoek aan mijn competentieontwikkeling	41
7.6	Opbrengst voor de doelgroep en het werkveld	42
	Literatuurlijst	43
	Bijlage A1, A2 , A3	44/45
	Bijlage B	46
	Bijlage C	48
	Bijlage D	49
	Bijlage E	50

Deel 1 **Beschrijving onderzoek en theoretisch kader**

1 **Beschrijving van het onderzoek**

1.1 Aanleiding van het onderzoek

De Baptisten Gemeente Sneek (B.G.S.) is een van de oudste baptisten gemeenten van Nederland gevestigd in Sneek. Haar vroegere voorganger Karel Gerritsen had altijd veel ruimte voor stagiaires. De afgelopen jaren heeft ze verschillende stagiaires gehad. Twee daarvan waren Remko Zijlstra en Wouter Bandstra, eerstgenoemde heeft daar in 2008 stage gelopen en de laatstgenoemde in 2010. Een van de opdrachten die tijdens die stages uitgevoerd moest worden was de 'Gezonde Gemeentescan' van Robert Warren. Dit is een scan die inmiddels al in vele baptisten gemeenten is uitgevoerd. Zo heeft bijv. Ingeborg Janssen deze scan al in 25% van alle Unie gemeenten uitgevoerd (Janssen, 2010). Tijdens die scan zijn er op zeven terreinen punten te scoren, te weten:

1. in beweging gezet door geloof
2. blik naar buiten
3. zoekt om uit te vinden wat God wil
4. ziet de kosten van verandering en groei onder ogen
5. werkt als een gemeenschap
6. maakt ruimte voor iedereen
7. doet een paar dingen en doet ze goed (Warren, 2008)

Met name punt 2 scoorde het laagst. De gemeente bleek weinig naar buiten gericht. Opmerkelijk was dat de uitslag van februari 2008 vergelijkbaar was met die van maart 2010 en er weinig verandering te zien was qua uitslagen. Dit geeft aan dat naar Warrens maatstaven deze 'blik naar buiten' het zwakste punt van deze gemeente is en daarom in het belang van de gezondheid van de gemeente interessant is om te onderzoeken. De voorzitter van het bestuur gaf aan dat het wenselijk is dat er bezinning op missionair gebied komt. In de gemeente is dit tot nog toe een onderwerp waar niet eensluidend over gesproken wordt. "Wanneer ben je nou missionair en wat moet je doen of niet? Het zou mooi zijn als we dat meer helder konden krijgen." (L.Yntema, persoonlijke communicatie, 2-mei 2013)

1.2 Probleemstelling

De focus van de B.G.S. heeft heel lang op gemeenteopbouw gelegen, echter de laatste vijf jaar komt het missionair-zijn meer in beeld. De B.G.S. streeft ernaar een geloofwaardige gemeente te zijn en meent dat de missionaire tak daar veel aan bij kan dragen. De beide gemeentescans laten een unaniem beeld zien: 'niet naar buiten gericht', dus niet missionair. Het lukte kennelijk dus niet om aantoonbaar te verbeteren. Hoe kan het dat, terwijl de B.G.S. het wel wil, het toch niet lukt om op missionair gebied verbeteringen aan te brengen?

Daarvoor is er onderzoek nodig naar welke opvattingen er zijn over missionair-zijn, welke missionaire praktijken de B.G.S. laat zien, dit alles gespiegeld aan de beleidstukken van de Unie van Baptisten Gemeenten in Nederland (de Unie) en hedendaagse visies op missionair zijn. Op basis daarvan kan ze, indien nodig, haar beleid verder aanscherpen en 'gezonder' worden binnen haar eigen traditie.

1.3 Eigen betrokkenheid/ rol van onderzoeker

In september 2012 heb ik een vaste betrekking van 50% gekregen bij de B.G.S. Juist omdat ik op de hoogte was van de lage score op die scans heb ik als belangrijkste speerpunt van mijn bediening het missionaire veld gekozen. Dit past ook weer binnen het landelijk baptistisch perspectief. Op de Algemene Vergadering van de Unie van 20 mei 2011 stelde zo'n 45% van alle afgevaardigden dat missionair zijn binnen de Unie de hoogste prioriteit moest hebben. (Groen, 2011, p.70)

Ik ben zeer gemotiveerd om dit onderzoek te doen omdat het op meerdere vlakken winst oplevert. Het helpt niet alleen de gemeente een nader en actueel missionair beeld en besef te krijgen. Het helpt ook mij om mijn competenties te ontwikkelen en te verbeteren, wat uiteindelijk winst voor beide partijen is.

Vanwege de betrokkenheid van de onderzoeker is niet gekozen voor interviews maar voor observaties.

1.4 Doelstelling in en van het onderzoek

Doelstelling in het onderzoek. Ik wil op basis van beschikbare stukken zoals de visie, de gemeentescans, notulen en ook naar aanleiding van de praktijk ontdekken wat de B.G.S. onder 'missionair' verstaat en dat wil ik spiegelen aan relevante literatuur die bij de Unie voorhanden is en de visies die er op dit moment heersen over missionair-zijn. Daardoor kan ik verschillen en overeenkomsten vinden waarover ik aan de hand van literatuur een slotconclusie kan geven.

Doelstelling van het onderzoek. Op basis van mijn onderzoek wil ik aanbevelingen aan de B.G.S. doen zodat het eventuele beleid en/of uitgangspunten op dit gebied aangepast kunnen worden, waardoor de B.G.S. beter voldoet aan de kernkwaliteiten van een gezonde gemeente anno 2013, binnen haar eigen context.

1.5 Onderzoeksvraag en deelvragen

De onderzoeksvraag is de volgende:

Wat verstaat de Baptisten Gemeente Sneek onder missionair, wat laat de praktijk daarover zien en hoe verhoudt zich dat tot de literatuur van de Unie en hedendaagse missionaire schrijvers?

Deelvragen

- Wat is de visie van de Unie op missionair zijn? (literatuurstudie)
- Wat is de visie binnen het hedendaags discours op missionair zijn? (literatuurstudie)
- Wat zeggen de stukken uit het nabije verleden van de B.G.S. over missionair-zijn? (literatuurstudie)
- Wat zeggen de gemeentescans over hoe missionair de B.G.S. is? (gemeentescans)
- Wat laat de praktijk op missionair gebied zien? (op basis van observaties van de ontvangsthal, maandbladen en een zondagochtenddienst)
- Wat verstaat de B.G.S. onder missionair (-zijn)? (observatie van bezinningsdag met bestuur)

1.6 Onderzoeksplan en methodiek

Ik wil een kwalitatief, empirisch, vergelijkend en beschrijvend onderzoek doen, door middel van bestuderen, observeren en analyseren. Het begint met een beschrijvend deel (Van der Donk en Van Lanen, 2012, p. 124) waarin ik een studie doe naar de visie van de B.G.S. op basis van stukken zoals de visie, scans en de praktijk, verder onderzoek ik de beleidstukken van de Unie. Dan volgt een vergelijkend deel (Van der Donk en Van Lanen, 2012, p. 124), hier wil ik de verworven uitkomsten van

de B.G.S. spiegelen aan de verworven uitkomsten van de literatuurstudie. Waarin is er verschil of juist overeenkomst?

Ik hoop op die manier tot een volwaardige eindconclusie te komen en aanbevelingen te kunnen doen. Het onderzoek is kwalitatief omdat het mij niet gaat om de veelheid van resultaten maar om de diepte ervan. Aan de hand van observaties en literatuurstudie hoop ik een goed beeld te krijgen van wat de B.G.S. verstaat onder missionair. Het onderzoek is empirisch omdat ik de praktijk in ga en in die praktijk ga waarnemen. Ik bestudeer niet alleen de literatuur, visie en gemeentescans maar ik wil daarnaast ook de situatie van nu in beeld brengen aan de hand van de bezinningsdag met de raad en observaties in de praktijk.

Methodiek

Om ervoor te zorgen dat mijn eigen betrokkenheid zo weinig mogelijk invloed heeft op de te verwerven data moest ik op zoek gaan naar een 'onafhankelijke' onderzoeksvorm. Ik meen dat met de 'Wall of Wonder' uit Appreciative Inquiry (A.I.) (Masselink en IJbema, 2011), gevonden te hebben. Dit is een methode waarbij de nadruk gelegd wordt op dat wat goed gaat. Praktisch gezien geven de deelnemers door middel van post-its zelf aan wat ze onder missionair verstaan, wat dat in het verleden betekend heeft, wat dat voor vandaag betekent en hoe je daar in de toekomst verder mee zou kunnen. Voor verdere uitleg Wall of Wonder zie 5.7. Ik zal het uitvoeren van die methode tijdens de bezinningsdag wel leiden maar ik heb verder weinig invloed op de antwoorden. Daarnaast wil ik door middel van directe en indirecte gestructureerde observatie (Van der Donk en Van Lanen, 2012, p. 194) ontdekken wat er op missionair gebied gebeurt in de gemeente.

Onderzoekseenheden

Ik heb gekozen voor het bestuur (van 12 personen) om door middel van A.I. te ontdekken wat zij verstaan onder missionair-zijn. Ik denk dat ik door middel van deze onderzoekseenheden een behoorlijk realistisch beeld kan krijgen van de visie en de praktijk van de B.G.S.. Daarnaast zijn er respondenten die ik op basis van hun handelen ga observeren. Van wat ik zie probeer ik dan hun opvattingen af te leiden. Deze onderzoekseenheden zijn dus niet vooraf in te kaderen.

2 Theoretisch kader op basis van literatuurstudie buiten de B.G.S.

2.1 Uitleg van de Unie en verantwoording van het gebruik van haar beleid.

De B.G.S. is verbonden aan de Unie. De Unie definieert zichzelf op de volgende manier:

‘De Unie van Baptistengemeenten in Nederland is ontstaan in 1881 en telt een kleine 12.000 leden, die aangesloten zijn bij één van de circa tachtig plaatselijke gemeenten. De Unie heeft een eigen theologische opleiding en een dienstencentrum, een facilitair en inhoudelijk service-instituut waarop gemeenten en individuen een beroep kunnen doen voor kennis, advies, materiaal, cursussen, training en toerusting.’ (Unie van Baptisten Gemeente in Nederland, 2013)

Binnen die Unie is in het voorjaar van 2012 een nieuw beleidsplan voor de periode 2013-2016 aangenomen waarbij er meer nadruk op het missionair-zijn zal komen te liggen. Door veelvuldig onderzoek binnen de Uniegemeenten in Nederland is men er namelijk achter gekomen dat de gemeenten bijna allemaal ‘naar binnen gericht’ zijn en qua ledenaantal stabiel of krimpende zijn. (Unie van Baptisten Gemeenten in Nederland, 2012, deel 3A p.9) Daarom is het nodig dat gemeenten zich opnieuw gaan bezinnen op de vraag naar hun roeping. Ze stellen zich de vraag ‘wat wil God van ons, in deze tijd, op deze plek?’ Het gevoel van urgentie groeit. Het beleidsplan wil helpen bij die bezinning en gemeenten ondersteunen in hun missionaire roeping. Uit dat beleidsplan worden referentiepunten gezocht waaraan de B.G.S. op missionair gebied gespiegeld kan worden. Zo is er een coherente verbinding tussen het literaire en empirische deel.

2.2 Kernpunten binnen het beleid van de Unie

2.2.1 Nederlandse baptisten in beeld

Het is goed om eerst een beeld te schetsen van wat de identiteit van Baptistengemeenten is. Dat blijkt nog niet zo gemakkelijk. Om die identiteit op het spoor te komen is er namelijk recent een groot onderzoek in Nederland gestart, getiteld ‘Mapping Baptist Identity’. Toch zijn er wel enkele krijtstrepen te trekken. Voordat er nagedacht wordt over aspecten waarop bezinning nodig is, is het belangrijk te weten wat een baptistengemeente definieert.

Het baptisme is een protestante geloofsbeweging. De Baptist World Alliance heeft 42 miljoen leden in 177.000 kerken. (www.bwanet.org, 2013) Kenmerkend is dat men op basis van zijn/haar persoonlijke geloofsbelijdenis gedoopt wordt en daarmee tegelijk lid wordt van de gemeente: de doop is gemeentevormend. (De Vries, 2009) Persoonlijk geloof is van grote waarde, dit is een eeuwenoud verworven goed waarvan de wortels zelfs helemaal in het puritanisme van de 16^e en 17^e eeuw liggen. Binnen het Nederlands baptisme is er overeenstemming over de volgende kenmerken: 1. Jezus Christus staat centraal als de gekruisigde en opgestane Heer. 2. De Bijbel is bron en norm voor geloof en leven.

3. De gemeente bestaat uit gelovigen, waarbij de doop alleen bediend wordt aan hen die daar op vrijwillige basis voor kiezen. 4. De gelovige is een discipel die Jezus navolgt. 5. De verzamelde gemeente is het besluitorgaan, niet de kerkenraad of de predikant. (Unie van Baptisten Gemeenten in Nederland 2012, deel 3A, p.15) Eduard Groen merkt daarbij op dat de baptisten beweging geen belijdenisgeschriften kent die boven de tijd verheven zijn en normatief voor geloof en leer van de gemeente. (Groen, 2011, p.11)

Er geldt verder een theologie van onderaf. Het theologiseren begint dus vanuit de gemeente zelf. Een ieder levert een bijdrage aan die theologie. Niet alleen door een hoge theologie met haar grote dogmatische kathedralen die nauwelijks nog met het aardse leven te maken hebben, maar ook en misschien wel juist vanuit de levensverhalen die er verteld worden, is te ontdekken waarin men gelooft. Dit noemen we de zogenaamde narratieve theologie. (onder andere McClendon, 1986) Dit moet niet verward worden met 'alle spreken over boven komt van beneden' zoals Kuitert uitlegt dat alle kennis die wij van boven denken te hebben, ten diepste alleen iets over ons mensen zegt. Baptisten hechten over het algemeen juist zeer veel waarde aan Gods grootste openbaring, de Schrift. Hoe die Bijbel echter verstaan moet worden in deze tijd, traditie en context wordt bepaald op de gemeentevergadering; daar worden de belangrijke besluiten genomen. Opmerkelijk is dat er weinig aandacht besteed wordt aan de waarde van de traditie. Baptisten hebben de traditie nooit verheven boven de Bijbel. Dat is ook te concluderen uit de eerste belijdenis van een groep mensen die we kunnen definiëren als de groep waaruit later het baptisme tevoorschijn zal komen. Die belijdenis luidde 'Ik verbind mij aan God en aan jullie allen, om in Gods wegen te wandelen, zoals die ons bekend zijn of nog bekend gemaakt zullen worden, naar ons beste vermogen, wat het ons ook moge kosten, met de hulp van de Heer.' (De Vries, 2009) Baptisten blijken vanaf het begin bereid afstand te doen van traditie die hinderend was; de wegen van God zijn al enigszins bekend maar kunnen ook nog bekend gemaakt worden. Dat oogt flexibel ten opzichte van hen zelf en toont offerbereidheid. De traditie vervult daar dus een dienstbare rol. Gemeenten met een langere historie hebben meer moeite met koerswendingen dan relatief jongere, omdat de geschiedenis van eerstgenoemde vaak langer doorklinkt bij het maken van keuzes. Daardoor staan relaties meer onder druk in gemeenten die voor 1955 zijn gesticht. (Unie van Baptisten Gemeenten in Nederland, 2012, deel 3A, p.9)

Op basis van deze tekst zijn er drie missionaire referentiepunten te vinden die relevant zijn voor dit onderzoek en betrekking hebben op de contemporaine gemeente.

1. De gelovige is een geroepen navolger van Jezus.

Uitspraken als 'Jezus Christus staat centraal' en 'de gelovige is een discipel die Jezus navolgt' maken dat duidelijk. Jezus' leven en sterven roepen op tot navolging. De navolger is tegelijk een gezondene.

2. Theologie van onderaf.

De gemeente is gerechtigd om zelf haar theologie te bepalen en in dit geval op zoek te gaan naar de betekenis van missionair-zijn. Geen overkoepelende organisatie vertelt dat aan haar, die vrijheid maar ook verantwoordelijkheid ligt bij haarzelf. Door middel van gebed, de Bijbel en overleg met elkaar worden lijnen uitgezet.

3. Bereid om hinderende tradities los te laten.

Hoewel de Bijbel dé onopgeefbare inspiratiebron blijft, maakt een zin als 'zoals die ons bekend gemaakt zijn of nog bekend gemaakt zullen worden' duidelijk dat er nieuwe inzichten kunnen komen. Hoewel de Bijbelteksten hetzelfde blijven, verandert de context en dus ook de interpretatie. Men wil niet blijven hangen aan storende traditie. De eerste 'baptisten' waren zelfs bereid huis en haard op te geven en te vluchten naar Nederland. Het heeft iets radicaals.

2.2.2 Kritische bespiegeling op eigen positie baptistengemeente

Om een reëel zelfverstaan van de gemeente te ontwikkelen is een goed besef van de eigen positie nodig. Wie en wat is de gemeente? In de eerste plaats is het niet de gemeente maar God die een missie in deze wereld heeft. Dat zet de gemeente niet buitenspel, maar het geeft echter wel het juiste kader weer waarbinnen de gemeente is wat ze ten diepste is: een onderdeel van Gods missie. De 'missio Dei' is het initiatief van God die in Christus en de Geest zelf naar deze wereld gekomen is, 'het Woord is mens geworden en heeft bij ons gewoond.' (Johannes 1:14)

'Missionaire gemeenten leven in de overtuiging dat zij er niet zomaar zijn, maar dat zij als concrete en lokale gemeenschappen, met deze mensen en deze gaven, bij elkaar gebracht zijn uit Gods missie in de wereld. Missionaire gemeenten leven in de overtuiging dat zij ontstaan zijn uit Gods Koninkrijk, zij nemen deel in Gods Koninkrijk en zij verwachten Gods Koninkrijk. Deze bronnen van inspiratie vragen om een open houding voor verleden en heden. Traditie die hindert wil ze loslaten.' (Unie van Baptisten Gemeenten in Nederland, 2012, deel 3A p.15)

Dit lijkt een vrij nieuw geluid te zijn binnen de baptisten traditie. Waar eerst nog veelal de nadruk gelegd werd op de slechte wereld waaruit mensen gered moesten worden om verlossing van God te krijgen, wordt nu meer de nadruk gelegd op aanbidding én sociale actie. Gods roep betekent geen vlucht uit de wereld maar zet ertoe aan om in het leed en lijden van de wereld te gaan staan. Sociale actie alleen laat God buiten staan, maar alleen aanbidding laat de ander in de kou staan. 'Vanuit het evangelie dringen wij er bij mensen op aan om zich te verzoenen met God, én zoeken wij de vrede en gerechtigheid voor stad en land, scheepsel en schepping. (zie Jeremia 29:4-7)' (UvBD, 2012, deel 3A p.16)

Aan het eerder genoemde rijtje is het volgende punt toe te voegen:

4. Onderdeel van Gods missie: herstel scheepsel en schepping.

Het initiatief van Gods missie begint niet bij de gemeente maar is al veel eerder begonnen bij God zelf. God kwam naar deze wereld. Daarnaast is die missie niet alleen de oproep tot verzoening met God maar is die missie veel breder. Die missie gaat ook over vrede en gerechtigheid voor stad en land, scheepsel en schepping.

2.2.3 Dienstbare houding

Als kerk (voor een buitenkerkelijke is er geen verschil tussen Rooms-Katholiek, Protestants of Baptist) ben je een verdacht instituut. 'De kerk' is de laatste jaren zo vaak negatief in het nieuws geweest waardoor de waardering van mensen voor de kerk erg laag is. 'Mensen worden kritischer. Respect en gezag moeten verdiend worden. Het vertrouwen in instituties wordt minder, het vertrouwen in 'de kerk' is op een dieptepunt beland en is lager dan het vertrouwen in welke andere institutie dan ook'. (UvBD, 2012, deel 3A p.10) Respect moet verdiend worden en dat verdient je niet met te verkondigen dat jij de waarheid hebt en de rest zich naar jouw intolerante ideeën moet schikken. Om goodwill te kweken zijn er daden van dienstbaarheid nodig. In feite het tegendeel van hun vooringenomenheid bewijzen. De kerk is gestigmatiseerd en zal daar zonder actie vanuit de kerk moeilijk vanaf komen.

Aan het eerder genoemde rijtje is het volgende punt toe te voegen:

5. Dienstbare houding.

De praktijk dwingt ons uit onze heilige huisjes te komen om aan te tonen dat wij niet schijnheilige mensen in ivoren torens zijn. Een passende Engelse spreuk is: actions speak louder than words. Veel mensen zien niet wat wij in de kerk doen. Maar als datgene wat ze wel van ons zien (bijvoorbeeld parkeergedrag op zondagmorgen) niet positief is, dan praten we dat met onze woorden niet goed.

2.3 Het boekje 'Geloofwaardige Gemeente, uitgangspunten van een baptisten gemeenteopbouw' is een uitgave in de Baptistica Reeks en is recent uitgekomen.

Eduard Groen noemt dat de gemeente uit de wereld is geroepen als een onderste-boven gemeenschap waar het niet gaat om de worsteling zo snel mogelijk aan de top te komen maar juist om oog te hebben voor de kleinsten, mensen die niet in tel zijn. Zo is de kerk een alternatieve gemeenschap van liefde, genade en vergeving.

'Een lokale gemeente heeft een unieke missie, omdat ze in een unieke situatie leeft, ze moet proberen aan te sluiten bij waar God al bezig is in de wereld. Dat kan nooit alleen maar het bekeren van mensen zijn, het heeft betrekking op de gehele mens. Daarbij wordt ze gesteund door de Geest die primair de verlossing van de schepping als doel heeft' (Groen, 2011, p.49).

De missie van de gemeente is dus uniek en heeft betrekking op de hele schepping. Dat wordt ook wel een holistische visie genoemd. Wanneer we de boodschap van de Bijbel beperken tot de bekering van mensen dan is dat een versmalling die de Bijbel op veel punten te kort doet.

Verder geeft Groen een definitie van wat een gemeente is:

'De gemeente is een geroepen gemeente en een gemeente van gelijken, geleid door de Heilige Geest, die de wil van de Heer zoekt en verstaat, die werkt in de wereld aan de vrede van de stad en het platteland. De gemeente aanbidt God en laat dat in alles terugkomen.' (Groen, 2011, p.50-51)

De theologie van de gemeente is af te leiden van de praktijken in de gemeente. Wat de gemeenteleden in en namens de gemeente doen, laat de lokale identiteit en theologie van de gemeente zien. Dat noemen we theologie van de eerste orde. Die is dan te spiegelen aan theologie van de tweede orde, die van professionele theologen.

Aan het eerder genoemde rijtje is het volgende punt toe te voegen:

6. Alternatieve gemeenschap

Tegenover de kapitalistische welvaartsmaatschappij moet de gemeente een eigen geluid geven die niet mee gaat in het denken dat draait om zelfverwerkelijking, waarbij er een ongezonde fascinatie voor het eigen ik kan ontstaan. Te midden van dat geweld is het juist van belang aan te geven dat haar bron een andere is. Dat haar identiteit niet afhangt van status en populariteit maar van wie je bent ten opzichte van God en je naaste.

2.4 Het begrip missionair binnen het hedendaags discours

Er wordt veel en lang niet altijd eenduidig over het begrip missionair geschreven. Dat kan verwarrend zijn en daardoor heeft het begrip hier en daar zelfs een negatieve klank gekregen. De vraag wordt dan gesteld of het niet gewoon om verkapt 'zieltjes winnen' gaat. Dat lijkt soms inderdaad het geval. Ter verduidelijking kan het verhelderend zijn een scheiding te maken tussen het attractionele (kom bij ons want hier is God) model en het missionaire (ga heen en verkondig God) model. Doornenbal schrijft daarover 'in many cases missional is used as a trendy word, part of a new language that cover up practices which are better described as 'postmodern attractional'. (Doornenbal, 2012, p.55)

In een attractionele kerk is het genoeg dat mensen komen en onder andere financieel bijdragen. Een missionaire kerk is echter minder gefocust op wat leden brengen maar meer op wat ze doen. Op wat voor manier zijn zij beelddragende van God? Op welke manier geven zij handen en voeten aan Gods Koninkrijk?

Deze bezinning is niet alleen leuk en spannend maar ook urgent. Zo is opgemerkt door Erik Sengers dat Nederland een van de meest geseculariseerde landen van Europa is. (Sengers, 2005) Baptisten voelen de hete adem nog niet zo sterk in de nek als grotere gemeenschappen zoals de Protestantse Kerk van Nederland omdat ze nog relatief weinig last van leegloop hebben. Toch zullen baptisten zo langzaamaan ook moeten beseffen dat het gevreesde spook 'kerkverlating' binnenkort ook aan haar kerkdeur zal kloppen. Stuart Murray meent dat we in een spannende tijd zijn beland waarin we nieuwe manieren van kerk-zijn moeten ontplooien 'Christendom is fading. We may grieve or celebrate its passing, but we cannot revive, restore or recover it'. (Murray, 2005, p.7)

Hij wijst ook op het belang van het luisterende oor. Waarom verlaten mensen de kerk? Waarom sluiten mensen zich erbij aan? Ga bij de voordeur én de achterdeur van de kerk staan! (Murray, 2005, p.63) Het is belangrijk dat in de beslissingen niet alleen de eigen meningen worden meegenomen maar juist ook die van de nieuwkomers en de kerkverlaters, omdat zij zich op de grenzen van de gemeente bewegen. Daarbij is het goed om te bezinnen op wat je doet: niet alleen maar allemaal dingen doen, maar ook weten waarom je ze doet. (Murray, 2005, p.111)

Bezinning is niet alleen nodig maar ook erg lastig. David Smith beschrijft dat correct in zijn boek *Mission after Christendom*. Omtrent Gods missie zegt hij dat zowel een Bijbelse studie alsook een studie van de geschiedenis ons tot de conclusie moet brengen dat de woestijn net zo goed van God is als de goed bevloede tuin en dat er tijden zijn waarin het voor Gods plan nodig is dat de kerk door de eerste dan wel de laatste gaat. (Smith, 2007, p.118) Misschien moet er nog wel minder van de kerk overblijven voordat we van onze eigenwijsheid af zijn en werkelijk gaan begrijpen dat het niet belangrijk is wie plant of wie begiet maar dat alleen God belangrijk is, want Hij doet groeien. (vrij naar 1 Kor. 3: 7).

Het credo 'wat het ook moge kosten' staat op gespannen voet met al onze dierbare verworvenheden. Kenneth Cragg schreef in 1968 al dat we, om authentiek in de hele reikwijdte van de menselijke cultuur te kunnen deelnemen, bereid moeten zijn om te sterven aan onze bezitterigheid van westerse vormen waarin we het christelijk geloof hebben gegoten. (Cragg, 1968) David Smith herinnert eraan dat wij christenen ons niet hebben willen branden aan wat de joden met de heidenen deden.

'Christians have usually failed to exercise a radical trust in the Holy Spirit and instead have imposed on 'converts' pre-packaged forms of church life and discipleship which have extracted them from society, isolated them from their own communities and rendered them powerless to bear witness to Christ from the *inside* of their own cultures.' (Smith, 2007, p.128)

Soms zou bescheidenheid ons beter passen, zowel in de vormen en regels waarin wij het geloof hebben gegoten als in het oordeel dat we hebben over mensen buiten de kerk. Kunnen wij net als Petrus zeggen: *Nu begrijp ik pas goed dat God geen onderscheid maakt tussen mensen, maar dat Hij zich het lot aantrekt van iedereen, uit welk volk dan ook, die ontzag voor Hem heeft en rechtvaardig handelt?* (Handelingen 10:34-35). Volgens David Smith heeft de postmoderne generatie een levensveranderende ervaring met Christus nodig, zonder dat wij ze daarbij de ecclesiologische bagage van oudsher opleggen. (Ibid) Wij moeten ze vrijheid bieden, zodat ze onder leiding van de Heilige Geest en met behulp van hedendaagse middelen, gedachten en manieren van leven hun eigen weg naar de Heiland mogen afleggen.

Uit deze studie heb ik geen extra punt toe te voegen aan het reeds verworven rijtje.

2.5 De opbrengst van de literatuurstudie.

Een missionaire gemeente binnen baptisten context bevat zes speerpunten. Hieronder weergegeven in een lijstje.

1. De gelovige is een geroepen navolger van Jezus.
2. Theologie van onderaf.
3. Bereid om hinderende tradities los te laten.
4. Onderdeel van Gods missie: herstel schepsel en schepping.
5. Dienstbare houding.
6. Alternatieve gemeenschap.

Deze zes punten staan niet los van elkaar. Er is een mate van overlap maar ook zeker aanvulling. Op basis van deze punten, ontleend aan de literatuurstudie, kan een goed beeld van de B.G.S. geschetst worden in verhouding tot het contemporaine missionair discours.

3 Literatuurstudie binnen de B.G.S.

3.1 Wat zeggen de stukken uit het nabije verleden van de B.G.S. over missionair-zijn?

De B.G.S. heeft geen specifiek beleid of visie omtrent missionair-zijn. Toch zijn uit de notulen, algemene visie en andere stukken ook waarden af te lezen.

Elke onderzochte eenheid wordt elke keer afgesloten met een korte weging.

In 2003-2004 is er binnen de B.G.S. een visie opgesteld. In september 2003 was er een gemeentevergadering waar de topic was 'Heeft onze gemeente toekomst?'. Centrale vragen waren: Hoe zien we de toekomst en welke visie hebben we? Hierdoor zou de gemeente een beter besef krijgen wat ze wil en waartoe ze er is. Ter verduidelijking werd de KitKat-vraag uit de reclame gesteld: waar zijn we nu helemaal mee bezig?

Men heeft verschillende vergaderingen gehouden zodat de gemeente voor zichzelf duidelijk zou krijgen wat ze belangrijk vond voor de toekomst. Zo zou er een visie van de gemeente boven tafel komen. Alle beslissingen zouden dan vervolgens aan die visie getoetst kunnen worden. Past een idee in de visie dan wordt ermee doorgegaan en anders gaat het de prullenbak in. Hierbij is verder geen omgevingsscan gemaakt.

Men heeft onder andere de focus op de zondagochtend gelegd onder het kopje 'inspirerende samenkomsten'. In een voorlopig visiedocument is er aan de hand van zeven punten een voorlopig ingekaderd document geschreven door de toenmalige voorganger Karel Gerritsen. De punten waren: 1. wat is ons doel? 2. Hoe bereiden we mensen daarop voor? 3. Wie gaan dat doen/ leiding? 4. Instelling/motivatatie van de gemeenteleden. 5. Hoe komt de kerk vol? 6. Hoe ben je gemeente? 7. Afspraken maken. Punt 5 springt daarbij in het oog. Dat geeft duidelijk weer wat de B.G.S. onder succesvol zijn verstaat. De kerk moet vol. 'We moeten aantrekkelijke en uitnodigende samenkomsten houden.' In missionair jargon getuigt dit sterk van een attractieel, kom-bij-ons-model.

Op 1 juli 2004 is de visie definitief vastgesteld. De opdracht van de gemeente luidt als volgt:

'De liefde die wij van God ontvangen, willen wij beantwoorden en delen met elkaar en anderen. Wij willen Jezus navolgen en ons inzetten om Zijn boodschap in woord en daad uit te dragen, opdat mensen om ons heen God leren kennen.'

Hier geeft de B.G.S. aan dat ze niet alleen in woord maar ook in daad Jezus' boodschap wil uitdragen. Jezus' boodschap betekent dus ook volgens hen meer dan alleen een keuze maken maar ook dat er daden bij horen. Welke daden dat dan zijn blijft nog onbelicht. De context blijft ook onbelicht, het gaat om 'anderen' en 'mensen om ons heen'. Wellicht was dit te lastig om in te kaderen.

De visie.

Hieronder heb ik alleen die stukken uit de visie gelicht zijn die relevant zijn voor dit onderzoek.

'In 2010 heeft de B.G.S. de volgende kenmerken:

- Er is groei doordat mensen die niet geloven God leren kennen
- Er is liefde en aandacht voor elkaar en mensen om ons heen
- De drijfveer van de leden is het dienen van God
- De gemeente staat op een positieve manier bekend in Sneek en omgeving
- De gemeente is aantrekkelijk voor mensen van vandaag
- Mensen komen graag naar de samenkomsten'

Een nadere uitwerking van deze punten ontbreekt. Hoe leren mensen die niet geloven God kennen?

Wanneer geloven mensen niet? Op welke wijze is er aandacht en liefde voor de mensen om hen heen?

Hoe check je drijfveren? Hoe check je of je positief bekend staat? Hoe check je aantrekkelijkheid?

Alleen het laatste punt is redelijk goed te beoordelen.

In de notulen van een gemeenteavond van 3 november 2009 staat: 'Hoe halen we de mensen van buiten naar binnen? > Mogelijkheid: De diensten zo inrichten dat ze op de mensen van buiten gericht zijn, dan ga je vanzelf denken: was mijn buurman hier maar en dan ga je er wel over praten met anderen.' (Rienstra, 2009)

Het naar buiten gericht zijn wordt ook hier min of meer geduid in attractionele termen, hoe halen we mensen van buiten naar binnen, de diensten moeten op mensen van buiten gericht zijn...Elke dienst moet gericht zijn op de mens die voor het eerst een dienst bezoekt. Men wil oog hebben voor wie er naast je zit in de kerkzaal, bereid tot ver(ant)woording van eigen geloof. 'Aangesproken worden bij de koffie is erg belangrijk.', 'Eerst zelf enthousiast, dan naar buiten.'

Het naar buiten gericht zijn concentreert zich met name rond de samenkomsten. Naar buiten betekent dus eigenlijk naar binnen! Je bent naar buiten gericht als je mensen mee naar binnen neemt.

Ook in de op 11 november 2010 vastgestelde recent actuele visie, geldig tot 2015, krijgt het kopje Samenkomsten de meeste uitwerking.

Op de gemeenteavond van 30 september 2010 besluit men, bij het herijken van de visie die een houdbaarheid tot 2010 had, dat de gemeente de zin 'de gemeente is aantrekkelijk voor mensen van vandaag' wil veranderen in 'de gemeente is naar buiten gericht; de doelgroep hierbij is gezinnen met kinderen'. Hiermee wordt het eenzijdige kom-model een beetje minder expliciet en lijkt het alsof er meer aandacht voor buiten is.

In de statuten en het huishoudelijk reglement staat:

- De opdracht van de gemeente is in de samenleving uit te dragen hoe God wil dat mensen met elkaar en met de schepping omgaan. (Dit is de eerste keer dat het woordje schepping voor komt in de literatuur van de B.G.S.)
- Ter uitvoering van haar opdrachten zoekt de gemeente naar wegen en middelen om in de samenleving van Christus te getuigen en de medemens te dienen.

Dit zijn de enige keren dat de wereld buiten de gemeente in zicht is.

Aan het begin van dit millennium kwam tijdens een gemeenteopbouw-weekend met Peet Wijchers naar voren dat het kerkgebouw weinig uitnodigend was voor buitenkerkelijken. Dit heeft geresulteerd in de volledige renovatie van de kerkzaal.

Doordat de diensten steeds meer voorbereidingstijd vroegen, men laagdrempelig voor buitenstaanders wou zijn en om het gemaklijker te maken voor jeugd is op 4 maart 2008 besloten om de aanvangstijd te veranderen van 09:30 naar 10:00.

Conclusie.

Al met al lijkt de focus van het naar buiten gericht zijn te draaien om de zondagochtenddienst die goed moet zijn. Daar moet veel tijd in gestoken worden en daar gebeurt het. Daar moet je zitten met de gedachte: had ik mijn buurman hier ook maar mee naartoe genomen! De gasten die komen, moeten aandacht krijgen bij de koffie en de drempel moet zo laag mogelijk (denk aan opknappen zaal en aanpassing aanvangstijd).

Hoe ze dienstbaar wil zijn, komt weinig uit de verf. Een concrete uitwerking van de visie ontbreekt en er is weinig aandacht voor het missionair zijn zoals dat uit de literatuurstudie naar voren komt.

3.2 Wat zeggen de gemeentescans over hoe missionair de B.G.S. is?

Op 23 maart 2010 is er onder leiding van Wouter Bandstra een Missionair Diaconaal-profiel gemaakt. Opzet was om te zien hoe gezond de gemeente was. Hieronder de uitslag van die avond:

1. Bezield zijn door geloof	6.2
2. Een naar buiten gerichte blik	4.8
3. Op zoek naar Gods wil	5.8
4. Ziet de kosten van verandering en groei onder ogen	6.3
5. Leven als een echte gemeenschap	7.2
6. Maakt ruimte voor iedereen	7.2
7. Doet een paar dingen en doet ze goed	6.0

De blik naar buiten werd door de aanwezigen de enige onvoldoende gegeven. Men gaf aan het toch wel moeilijk te vinden hoe je dat dan handen en voeten zou moeten geven. Zo pratend kwamen ze erachter dat ze toch nog wel veel doen. Bijvoorbeeld de uitzending van Annet Nellen naar Haïti en Martin Fabriek voor Jeugd met een opdracht. De gemeente heeft daar niet het initiatief in maar steunt het wel door gebed en financiën. Ook wordt er geld gegeven aan 'De Schuilplaats' (daklozenopvang) en aan 'De Herberg' (alleenstaande opvang). Bij De Herberg wordt ook nog een bestuurlijke functie ingenomen door iemand van de gemeente. Verder wordt er oud papier opgehaald in Sneek door de gemeente.

De onderzoeker merkte in zijn advies op dat het nog maar de vraag is hoeveel van de activiteiten die genoemd werden echt naar buiten gericht zijn. Warren zegt: 'Het startpunt voor de kerken is de wereld om hen heen en het hele leven. Niet de kerk is het startpunt.' In hoeveel van de activiteiten streeft men naar herstel van de schepping? Of zit er toch vaak achter dat je ze probeert binnen onze

muren te krijgen? In hoeverre is er naar de patiënt geluisterd alvorens wij menen te weten welke behandeling deze nodig heeft?

Remko Zijlstra meldt in 2008 ook op basis van dezelfde scan dat de gemeente de passie t.o.v. gerechtigheid en vrede mist. Er is evenmin een goede omgevingsanalyse gemaakt. Wel spitst de gemeente zich toe op jeugd, maar dat blijft vooralsnog een interne aangelegenheid. Het is dan de bedoeling dat via de jeugd er aanwas komt, ook met de blik naar buiten. De gemeente neigt het accent te leggen op pastoraat en prediking, waardoor het eerder een 'verzorgingskerk' is dan een missionaire, naar buiten toe gerichte gemeente.

Remko geeft daarbij specifieke tips:

- Enquêteer in een bepaalde wijk over wat er voor nodig is voordat de geënuquêteerde eens een kijkje komt nemen in de kerk. Zo leer je barrières kennen.
- Vraag om bepaalde gebedspunten in de wijk om je heen en bid daar voor.
- Kies er voor om de huidige gemeente te laten voor wat hij is (dus niet veranderen) en sticht een nieuwe gemeente. Moedergemeente stelt financiële middelen ter beschikking plus gebed en krijgt in 'ruil' daarvoor verzorging vanuit de nieuwe gemeente. Voorbeelden beschikbaar!
- Stoot commissies en werkgroepjes af voor meer missionaire tijd.

Er zijn geen documenten beschikbaar over hoe hier gehoor aan gegeven is. Onbekend is in hoeverre er actie ondernomen is. Er is in ieder geval geen enquête/buurtonderzoek geweest naar barrières of gebedspunten. Gemeentestichting is niet ter sprake geweest en het afstoten van commissies is tot nu toe vaker een gevolg van te weinig belangstelling dan actieve afweging.

Al met al lijkt de gemeente tot dusver het kom-bij-ons-model te hanteren.

Dit is het deel waarin de praktijk aan bod komt. Dit is ook het deel waarin praktijkgericht onderzoek zich onderscheidt van fundamenteel onderzoek. Er is bij praktijkgericht onderzoek namelijk een werkelijke praktijk die onderzocht kan worden en die getoetst c.q. verbeterd kan worden. De resultaten die bij praktijkgericht onderzoek worden verkregen, kunnen gelijk toegepast worden en hebben niet alleen de vergroting van kennis als doel.

Inleiding

Om een beter beeld van de gemeente te krijgen is het niet alleen nodig dat er een literatuurstudie plaats vindt maar ook dat er een praktijkdeel in het onderzoek zit. Als voorganger van deze gemeente was het voor de onderzoeker onmogelijk om door middel van interviews een betrouwbaar beeld van de missionaire identiteit te krijgen. De onderzoeker zou van te grote invloed zijn op de uitkomsten en daarom moest er naar andere, meer neutrale, methoden worden gezocht. Er is gekozen voor observaties waarbij de onderzoeker zo weinig mogelijk invloed op de data heeft. Twee methoden bleken goed onderzoekbaar en passend binnen deze opdracht. Het gaat hier om indirecte, niet-participerende observaties waarbij er geen invloed uitgeoefend wordt op de data en participerende observatie waarbij de onderzoeker aanwezig was toen de data werd verworven. (Van der Donk en Van Lanen, 2012, p. 194-195)

4 Niet-participerende observaties, de ontvangsthal en het maandblad

De ontvangsthal

4.1 Inleiding

Observatie van de ontvangsthal

Volgens de B.G.S. is haar grootste visitekaartje de zondagochtenddienst. Daar moeten de mensen naartoe komen. (Rienstra, 2009) Het eerste contact dat plaats vindt en de eerste indruk die gasten krijgen is de ontvangsthal. Om erachter te komen hoe de gemeente op dit gebied 'missionair' is en hoe ze de gasten ontvangt, is ervoor gekozen de ontvangsthal van de gemeente te filmen.

De beelden zijn vijf keer bekeken, waarvan een keer met twee gemeenteleden die achtergrondinformatie gaven. Er is daarbij gelet op de volgende vier speerpunten en een open vraag:

- Hoe komt de gemeente hierin naar voren als een navolger van Jezus?
- Hoe gaat ze om met tradities?
- Toont ze een dienstbare houding?
- Getuigt ze van een alternatieve gemeenschap?
- Wat valt verder op?

De theologie van onderaf en herstel schepsel/schepping leek mij moeilijk in deze context te beantwoorden. Daarom zijn alleen deze vier geselecteerd.

Alle gegevens zijn ingevoerd en na te lezen in de bijlagen A1, A2 en A3.

4.2 Werkwijze.

Om een betrouwbare uitkomst te krijgen is de ontvangsthal drie zondagochtenden gefilmd. Dat heeft plaatsgevonden op 2, 9 en 23 juni 2013 van 09:30-10:00. De bezoekers zijn daar achteraf van op de hoogte gesteld en eventuele vragen konden aan mij geadresseerd worden. Met het oog op de uitkomsten zijn mensen met opzet niet vooraf geïnformeerd. Een gemeentelid had een GOPRO HD camera die hij elke ochtend in een overzichtelijke hoek plaatste. Daardoor zie je op de beelden de hele hal en krijg je een erg goede inkijk in dat wat er op een reguliere zondagochtend gebeurt.

De beelden stonden op mijn laptop en ze zijn thuis bekeken. De vragenlijst (bijlage B) had ik bij de hand en wat relevant was heb ik daarop opgeschreven. Die ene keer dat de beelden samen met gemeenteleden zijn bekeken waren we bij een van beiden thuis.

4.3 Analyse

- Hoe komt de gemeente hier naar voren als een navolger van Jezus.

Wat opvalt in zowel B1, B2 als B3 is dat er oog is voor gasten. Er is geen enkele gast ongemerkt door de ontvangsthallen heen gelopen of gereden zonder een handdruk, een knikje of een groet van de mensen die al in de ontvangsthallen zijn. Dit contact wordt niet alleen gemaakt door het gastenteam maar ook met de vaste bezoekers die daar zijn waaronder ook de koster.

- Hoe gaat ze om met tradities? Star of juist meer vernieuwend?

Dit is erg lastig op basis van een fragment van gemiddeld 30 minuten te beoordelen. Er is gelet op dat wat als vanzelfsprekend wordt beschouwd maar wat voor de gasten niet vanzelfsprekend is. Zo viel op dat de mededelingenblaadjes klaar liggen bij de entree, die worden echter alleen door de vaste bezoekers gepakt omdat die weten dat die daar liggen. Ook is er een verschil tussen ouderen en jongeren. Jongeren staan vaak bij elkaar in groepjes en verplaatsen zich over de hele vloer, dan weer hier en daar weer daar. Ouderen staan altijd op hetzelfde plekje en doen wat ze altijd zo doen. Zo is op alle drie beelden een vrouw te zien die op hetzelfde plekje tegen de kachel leunt terwijl haar man zijn ding doet. Dezelfde klerenhanger wordt gepakt, kortom hetzelfde ritueel wordt uitgevoerd terwijl men zich voorbereidt op het binnengaan van de kerkzaal. Jongeren zijn daar minder structureel in.

- Toont ze een dienstbare houding?

Ze lijkt oog en oor te hebben voor de ander. De mensen stellen zich beschikbaar, het gastenteam offert 30 minuten vrije tijd op zodat eventuele gasten zich op hun gemak voelen. Daarnaast is op het beeldmateriaal te zien hoe de koster een gastspreker naar de keuken brengt waar een bakje koffie op hem wacht en hoe een gastenteamlid een mededelingenblad ophaalt voor een ouder gemeentelid omdat deze het blad vergeten was te pakken.

- Getuigt ze van een alternatieve gemeenschap? Is ze juist uit op eigen belang, eigen eer en met een verborgen agenda of is ze juist uit op herstel van de mens en Gods eer?

De mensen zien er authentiek uit. Het gaat niet om henzelf maar om de A/ander. Er lijkt geen verborgen agenda te zijn. Congruent en betrokken. Dat is niet specifiek alternatief maar in tegenstelling tot bijvoorbeeld het bedrijfsleven gaat het hier niet om 'hoeveel we aan de gasten kunnen verdienen' maar meer om het 'blij dat je er bent, voel je op je gemak' gevoel.

- Wat valt verder op?

Er is een open en levendige sfeer. Wanneer gasten binnenkomen is het eerste wat ze zien een vrolijke gemeenschap die in gesprek is met elkaar, hier en daar een lach en mensen die blij zijn elkaar te ontmoeten. Gasten worden niet opdringerig benaderd. Bij sommige gasten zie je namelijk dat ze vrij snel doorlopen, die willen waarschijnlijk nog niet aangesproken worden. Daar is ruimte voor.

Daarnaast zijn er ook ontzettend veel verschillende gezichten, dat heeft niet alleen met de grootte van de gemeente te maken maar ook met de frequentie waarmee velen komen.

Veel mensen komen eens in de drie à vier weken en daardoor heb je een ontzettend grote groep mensen. Dat de groep mensen zo groot is, is mooi. Dat er zo'n lage frequentie is, is niet mooi. Hierdoor is het erg lastig om iedereen te kennen. Zonder de gemeenteleden die bij het observeren hielpen met het beeldmateriaal had ik de vaste gasten nooit van de 'echte' gasten kunnen onderscheiden. Dat heeft ook zijn uitwerking op de gemeente: omdat niet iedereen even duidelijk heeft wie er nu een gast is en wie niet, worden gasten niet altijd gelijk herkend. Wellicht kom je erachter wie gast is en wie niet als je oplet wie een mededelingenblad pakt en wie niet.

4.4 Conclusie

De gemeente scoort goed in openheid en oog voor de gasten. Wie te gast is bij de B.G.S. wordt opgemerkt. Niet opdringerig. Mensen krijgen de ruimte. Ouderen lijken minder met de gasten bezig te zijn en meer hun vaste ritueel te hebben dan de anderen. Er lijkt bij de oudere mensen nog een 'ons kent ons' mentaliteit te heersen. Uitzonderingen daargelaten want de in dit verband meest missionaire persoon die opviel was namelijk wel weer een oudere.

Wanneer de gemeente meer gastvrij wil zijn, doet ze er goed aan meer aandacht te besteden aan het kennen van elkaar zodat gasten beter opgemerkt worden.

Wellicht is er een platform te bedenken waarin de vaste bezoekers bekend zijn en die door iedereen te raadplegen is zodat mensen elkaar beter leren kennen.

Maandblad 'Ons Forum'

4.5 Inleiding

De B.G.S. kent een maandblad. Hierin staan zo'n beetje alle activiteiten van de gemeente en daarnaast wordt men hierin ook op de hoogte gehouden van alles wat relevant voor de gemeente is. Zo is er een rubriek 'Unie' waarin de lezers leren wat er in de Unie speelt, de visie van de gemeente wordt genoemd maar ook een overzicht van de sprekers in die maand et cetera.

Dit is dus ook een prachtig platform waarin ontdekt kan worden wat de gemeente belangrijk vindt en hoe ze daar handen en voeten aan geeft. Groot voordeel is dat de hele gemeente hier aan het woord is of kan zijn en niet een beperkt deel, zoals bij de bezinningsdag met het bestuur verderop in het onderzoek wel het geval is. Daarnaast is het ook een betrouwbare bron omdat de onderzoeker geen invloed heeft op de statische data.

4.6 Werkwijze

Om een betrouwbare uitkomst te krijgen zijn er zes maandbladen onderzocht. Het maandblad is door middel van directe observatie gescreend en geanalyseerd, er is gebruik gemaakt van een gestructureerde analyselijst. Er is gebruik gemaakt van een vragenlijst die eerst per blad is ingevuld en later is verwerkt. Er is gezocht naar alle zes speerpunten die uit de literatuurstudie naar voren zijn gekomen.

De onderzochte bladen zijn; oktober 2012, dec/jan 2013, februari 2013, maart 2013, mei 2013, juni 2013. Daarmee wordt plus minus een jaar aan maandbladen doorzocht en wordt een enkele afwijking die seizoensgebonden zou zijn, ondervangen.

Tijdens het screenen is alles wat betrekking op dit onderzoek heeft, gelabeld en ondergebracht bij het desbetreffende speerpunt. De uitkomsten zijn ingevoerd in het schema van bijlage B.

4.7 Observatieverslag

Alle bladen waren reeds in mijn bezit. Een prachtig A4 magazine van meer dan 30 pagina's per editie. Het blad heeft een mooie uitstraling met de omslag in de huisstijl en in kleur, de inhoud is in zwart-wit. De observatie vond plaats bij de onderzoeker thuis. Na verloop van tijd bleek er een bepaald patroon in te zitten. Dit zal met de indeling van het blad te maken hebben. Het viel op hoeveel er in deze gemeente gebeurt en hoeveel werk het moet zijn om dit blad in elkaar te zetten.

4.8 Analyse

- Een geroepen navolger van Jezus

Het speerpunt 'navolger van Jezus' was moeilijk terug te vinden omdat het een brede term is. Voor de duidelijkheid is dit dus begrensd tot de pastorale zorg binnen de gemeente. De visie van de gemeente begint ook met de zin 'De liefde die wij van God ontvangen, willen wij beantwoorden en delen met elkaar en anderen.' De gemeente scoort hoog in het bijhouden van wat er op pastoraal vlak gebeurt.

- Theologie van onderaf

Dit is vrij lastig te ontdekken. In elk blad staat in ieder geval een overdenking. Van de zes preken waren er vier van gemeenteleden en twee van de voorgangers. Hieruit blijkt dat de theologie niet alleen door de voorgangers wordt bepaald, maar dat gemeenteleden daar even goed een stem in hebben; qua percentage nog meer dan de voorgangers.

- Bereid om hinderende tradities los te laten

De gemeente lijkt veel in werkgroepen te denken. De verschillende benamingen komen in razend tempo voorbij, een intrededienst werkgroep, een fondswerving, vrouwenwerk, contactgroep, jeugdgroep, Israël en gemeente zijn er enkele van. Dit lijkt behoorlijk in het 'traditionele' hokje te passen. Vroeger had men ook meerdere zuilen en werd alles strikt gescheiden. Er lijken veel regels te zijn en het oogt een beetje als een vergadercultuur waarbij er veel tijd gestoken wordt in het 'hebben over' in plaats van het 'uitvoeren van'. De verhouding tussen 'het hebben over' en de acties lijken in onbalans.

- Herstel schepsel en schepping

'Herstel schepsel en schepping' komt, buiten het pastoraat om, alleen financieel aan bod. Er wordt gecollecteerd voor de verschillende zendelingen en zo nu en dan komt daar een goed doel voorbij zoals Dorcas en StEK. Uitzondering is de jeugdleiding die veel insteekt op dienstbaar zijn en ook oog lijkt te hebben voor de schepping. Hier getuigt de actie met Stichting Present, de 65+ maaltijd en het onderhoud van de buurtspeeltuin van. Kennelijk zit

de jeugdleiding op een iets ander spoor dan de gemeente zelf. Dat komt duidelijk naar voren door de zes speerpunten van dit onderzoek erbij te pakken.

- Dienstbare houding

Er is een grote dienstbare houding. Dit blijkt alleen al door de vele werkgroepen en initiatieven die er plaats vinden. Echter de dienstbare houding waar in dit onderzoek naar gezocht wordt, heeft betrekking op de omgeving van de gemeente. Ook daarin lijkt alleen de jeugdleiding hoog te scoren.

- Alternatieve gemeenschap

Hierin scoort ze laag. Dit is te verklaren door het feit dat bijna alle activiteiten naar binnen gericht zijn. Veel collectes en acties zijn intern gericht terwijl het bij een alternatieve gemeenschap gaat om tegendraads te zijn aan de heersende cultuur. Er wordt veel nadruk op het belang van de gemeente en God gelegd maar vrij weinig op dat van de 'naaste'.

4.9 Conclusie

De B.G.S. heeft nog geen hoge score wanneer je als maatstaf de zes speerpunten neemt. Ze oogt eerder een beetje als een middenklasse vergadercultuur waarin men het over heel veel zaken binnen haar eigen organisatie heeft. Het grootste wat de B.G.S. aan de totale schepping bijdraagt is op financieel vlak, 15% van de collectes gaan naar externe doelen. Over het algemeen is het dus een vrij middelmatige score.

5 Participerende observaties, zondagochtenddienst en bezinningsdag

Zondagochtenddienst observatie

5.1 Inleiding

Om erachter te komen hoe de gemeente in zijn totaliteit functioneert op een zondagochtend is besloten om een hele dienst mee te maken. Zo is beter in beeld te krijgen wat er allemaal gebeurt op een reguliere zondagochtend.

5.2 Werkwijze.

Er is voor gekozen om in de observatielijst alle zes speerpunten te behandelen omdat er nogal wat aan bod komt op zo'n ochtend. De onderzoeker meent dat er op alle punten gescoord kan worden.

5.3 Uitvoering

Op 7 juli 2013 is de B.G.S. bezocht, er was een gastspreker uit Leeuwarden en de zaal was voor ongeveer zeventig procent gevuld. De dienst begon om 10:00 uur. De liturgie is geanonimiseerd toegevoegd, bijlage C.

- De gelovige is een geroepen navolger van Jezus.

De 'leider van samenkomst' (dat is iemand die de dienst leidt tot de spreker het overneemt op het moment van de preek) getuigde van een persoonlijk geloof in Jezus. In de liederen kwam Jezus nadrukkelijk naar voren.

- Theologie van onderaf.

De spreker van die ochtend was in het dagelijks leven interieurarchitect. Geen professional. Hierdoor is af te leiden dat op deze ochtend de theologie (de verkondiging, dankgebed, avondmaal en zegen) van onderaf kwam. De voorganger had geen theologische opleiding 'genoten'. Ook was er tijdens de avondmaal een open gebed, dat houdt in dat een ieder zijn of haar zorgen dan wel dankbetuigingen hardop mag zeggen; ook hierin is theologie van onder te herkennen.

- Bereid om hinderende tradities los te laten.

Er was geen orgel en er werd gebruik gemaakt van een beamer. De dienst op zich was wel redelijk strak georganiseerd maar de spreker had hier en daar humor en de gemeente ging daarin mee. Daardoor kwam de dienst fris over. Toch zijn er tradities te herkennen, na het breken van het brood vroeg de spreker de persoon links van hem om voor het brood te bidden. Die persoon wees de spreker er echter op dat de persoon rechts voor het brood moest bidden. Hij zou voor de wijn bidden.

- Onderdeel van Gods missie: herstel scheepsel en schepping.

Dit deel ben ik niet tegen gekomen. De preek ging over 'niet klagen maar dragen' waarin de spreker stelde dat het de mens niet vreemd is om te klagen maar dat we eigenlijk niet moeten klagen maar dragen zoals in Galaten 6 te lezen is. Er zijn geen woorden besteed aan herstel.

- Dienstbare houding.

Bij binnenkomst kreeg ik een handdruk en het mededelingenblad. Mijn drie kinderen hadden op hun eigen plek opvang. Onbekende mensen voor mij keken me vriendelijk aan toen ik plaats nam. Gasten werden in de dienst welkom geheten en dat stond ook op het mededelingenblad. Tijdens de dienst werd ik uitgenodigd om, indien ik in kon stemmen met de belijdenis 'Jezus is Heer' een stuk brood en een slok wijn te nuttigen die bij me werden gebracht. Ik kon zelfs kiezen uit glutenvrij of gewoon brood en wijn of druivensap. De dienst werd begeleid door een goede muziekbond. Na de dienst was er een gratis kop koffie met gebak in de achterzaal op te halen. Dat gebak was i.v.m. een 50-jarig huwelijksfeest. Er waren voldoende sanitaire voorzieningen en de zaal voldeed aan de veiligheidseisen voor zover visueel te beoordelen. Al met al kwam het over alsof de gemeente het mij naar de zin wou maken.

- Alternatieve gemeenschap.

Juist het feit dat de koffie en gebak gratis was, vond ik wel getuigen van een alternatieve gemeenschap. Het gaat niet om winst maar om God. Ook het feit dat tijdens de mededelingen er veel over zieken gesproken en voor zieken gebeden werd, getuigde van een gemeenschap die niet opgeslokt wordt door het zelfverwerkelijkingdenken maar juist de ander ook van belang acht.

5.4 Analyse

De B.G.S. scoorde relatief goed op de punten. Op alle punten had ze wel een voldoende, alleen op die van het herstel van scheepsel/schepping niet. Als gast word je goed op de hoogte van de gemeente gebracht, serieus genomen en gezien door zowel het gastenteam als de gemeente. Toch blijft er daarnaast ruimte om het op je eigen manier mee te maken allemaal. Niemand wordt gedwongen iets te doen wat hij of zij niet wil en vele wensen worden gerespecteerd (denk aan brood en wijn/druivensap).

5.5 Conclusie

Qua zondagochtenddienst hoeft er niet zoveel te veranderen. Ze is binnen het kader en deze vorm bijna volledig missionair. Het enige punt waar verbetering zou kunnen komen is de reikwijdte van wat binnen de herstelscope valt en wat niet. Nu wordt alleen gebeden voor herstel van zieken binnen de gemeente. Daardoor lijkt de blik behoorlijk naar binnen en om dat te verbeteren zijn er mensen nodig die de blik naar buiten gericht hebben en weten wat er nog meer speelt in Sneek en de directe omgeving.

5.6 Inleiding

Er is een bezinningsdag gehouden met het bestuur. Om te weten hoe het bestuur zelf over missionair-zijn denkt is het noodzaak hen zelf aan het woord te laten. Om daar zo weinig mogelijk invloed op uit te oefenen is er gebruik gemaakt van de Wall of Wonder.

5.7 Werkwijze

De Wall of Wonder is een vrij nieuwe manier van omgaan met problemen. Omdat van nature de meeste nadruk wordt gelegd op dat wat allemaal niet lukt in een organisatie legt Waarderend Onderzoek juist de nadruk op dat wat wél goed gaat. Omdat de meeste mensen pas in actie komen wanneer er iets dreigt verloren te gaan, is het juist verfrissend en stimulerend om in actie te komen terwijl het goed gaat. Onze maatschappij lijkt zo geprogrammeerd dat mensen alleen in actie komen wanneer er deadlines, boetes of schaarstefenomenen (zoals een uitverkoop) zijn. Het nieuwe van deze methode is om eerder in actie te komen dan wanneer het noodzakelijk kwaad er is. Zo proberen ze de negatieve probleemgestuurde motivatie (hoe kom ik van -10 naar 0) om te buigen naar een meer positieve en inspirerende motivatie (hoe kom ik van 0 naar +10). Wie *vooruitgang* wil boeken moet niet *achter* de feiten aan blijven lopen. (Masselink en Ijbema, 2011, p.9 en 10)

5.8 Uitvoering

De bezinningsdag vond plaats in het Bogermangebouw in Sneek. Een gemeentelid is daar werkzaam en heeft de locatie geregeld. Er was een ontspannen sfeer en we hebben allemaal kennis gemaakt met elkaar en een kopje koffie gedronken. Twee van het twaalfkoppige bestuur waren verhinderd en één onttrok zich omdat hij de onderzoeker is. Op de muur had de onderzoeker drie grote A1-vellen aan elkaar getapet. Boven het eerste vel stond Vroeger, het tweede Heden en het derde Toekomst. (zie bijlage D)

- 5.8.1 De volgende vraag is gesteld aan het bestuur: Wat is er in de gemeente op missionair gebied gedaan in het verleden en hoe waardeert je dat? Negatief was links op het vel, gemiddeld in het midden, positief iets meer naar rechts en zeer positief tegen de rand aan. Hieronder is dat vertolkt in een tabel waar het van onder naar boven steeds positiever wordt. Als kader is het jaar 1990 tot nu aangehouden. De meeste mensen uit het bestuur wisten zich die periode nog redelijk goed voor de geest te halen.

	Vroeger (vanaf ongeveer 1990)			
ZEER POSITIEF	- CHOE (Commissie Hulp Oost Europa) Twee-jaarlijks initiatief, Russische arme kinderen werd in de vakantie periode onderdak aangeboden bij mensen uit de gemeente. 6 keer genoemd.	- Alpha-Cursus een laagdrempelige cursus waarbij zoekende mensen meer kunnen leren over het christelijk geloof. 1 keer genoemd.	- StEK (Stichting Evangelisatie Kolmeersland). Tijdens de zomerperiode en met name de Sneekweek is er op het starteland een tent en worden er interkerkelijke samenkomsten aangeboden voor bezoekers. 1 keer genoemd.	In deze kolom staan allemaal initiatieven <u>die maar één keer genoemd zijn.</u> - Lets Go Praisly , dat is een praiseband die tweemaandelijks optreedt waar veel mensen van buiten de gemeente op af komen. - Ontwikkeling van opdracht en visie, werkgroepen en concrete uitwerking. In 2003/2004 is er een opdracht en visie ontwikkeld zodat de gemeente een duidelijke koers zou krijgen. In 2010 is deze opnieuw geëvalueerd en vastgesteld.
POSITIEF	- CHOE 3 keer genoemd. (Totaal 9)	- Alpha-cursus. 2 keer genoemd. (Totaal 3)	- StEK 1 keer genoemd. (Totaal 2)	- Oud papier ophalen. Tweewekelijks wordt het oud papier opgehaald, ten behoeve van de gemeente. - Bazaar. Spullen uit de gemeente werden in het kerkgebouw verkocht t.b.v. de gemeente. - Gemeenteweekend. - VakantieBijbelweek. De zondagsschool organiseerde tijdens vakanties een programma voor alle kinderen.
GEMIDDELD				- De zondagochtendsamenkomsten. - Het blad De Zaaier met kerst deur aan deur uitdelen. - Zendingswerkgroep.
NEGATIEF				- Evangelisatiediensten. (Soms in tenten) - Kerstkaarsjes deur aan deur uitdelen in de wijk. Ter verspreiding van het licht.

Korte tussenanalyse.

Opvallend is de hoge score van de CHOE. Vele kinderen kwamen uit Oost-Europa en vonden onderdak bij de mensen in de kerk. Dit werd maar liefst negen van de vijfentwintig keer genoemd. Zes keer 'zeer positief' en drie keer 'positief'. Niet één keer negatief. Kennelijk zat de gemeente toen op één lijn. Daar is de gemeente echter mee gestopt toen er geen gastgezinnen meer te vinden waren.

De andere twee dingen die in het verleden goed hebben gewerkt waren de Alpha-Cursus (een basiscursus voor mensen die wel iets meer van het christelijk geloof willen weten) en de StEK (een interkerkelijke stichting die ervoor zorgt dat er ook op christelijk gebied iets te beleven is op de prachtige locatie van het starteiland bij Sneek, het werk bestaat met name uit kerkdiensten organiseren plus een tent waar christelijke activiteiten voor kinderen worden georganiseerd, vroeger was er ook nog een open tent waar jongeren tot diep in de nacht welkom waren voor koffie en eventueel een gesprek).

De kernwaarden die hieruit opgemaakt kunnen worden zijn:

- Dienstbaar zijn. Aandacht en verantwoordelijkheid voor minderen (kinderen) → CHOE.
- Mensen op een aansprekende manier met het christelijk geloof bekend maken → StEK, Alphacursus en LGP.
- Doelgericht zijn → ontwikkeling visie.
- Op mensen buiten de gemeente gericht → CHOE, StEK, LGP en deels Alpha-cursus.
- Interkerkelijk. De StEK is een interkerkelijke organisatie.
- Kom-bij-ons – gedachte.

5.8.2 Vervolgens is aan het bestuur gevraagd wat er op missionair gebied op dit moment gebeurt en hoe ze dat waarderen.

	Heden			
ZEER POSITIEF	- Lets Go Praisyy , dat is een praise band die twee- maandelijks optreedt waar veel mensen van buiten de gemeente op af komen. 6 keer genoemd.	- Alpha-Cursus een laagdrempelige cursus waarbij zoekende mensen meer kunnen leren over het christelijk geloof. 4 keer		In deze kolom staan allemaal initiatieven <u>die</u> <u>maar één keer genoemd</u> <u>zijn.</u>

		genoemd.		
POSITIEF	- Let's Go Praisie , 1 keer genoemd. (Totaal 7)	- Alpha-cursus. 2 keer genoemd. (Totaal 6)	- Samenkomsten , de reguliere zondagochtenddienst. 5 keer genoemd. (Totaal 5)	- Sipkekring. Een kring waar ontzettend veel jeugd bij aangesloten is. Daar is een bijzondere sfeer die goed aansluit bij de jeugd.
GEMIDDELD				- Timotheus. Dit is een jongensclub waar jongens tussen de 6 en 12 op vrijdagavond kunnen figuurzagen en dergelijke.
NEGATIEF				- Kringen. Sinds de gemeente bezig is met de visie, is ze ook opgedeeld in kringen die elke drie jaar wisselen van samenstelling. Rond de 70% van de gemeente participeert daarin.

Korte tussenanalyse.

Wat ten eerste opviel is hoe positief het bestuur over het heden is. Volgens het werkboek Waarderend Onderzoek is er vaak in het heden een dipje te ontdekken terwijl men positief is over het verleden en de toekomst. (Masselink en Ijbema, 2011, p.65) Bij dit bestuur was dat echter niet het geval. Op de vraag hoe dat kon zei men: je bent eigenlijk een paar jaar te laat met dit onderzoek, vijf jaar geleden was dat zeker het geval geweest. De Alpha-cursus wordt nog steeds erg goed gewaardeerd en daar is nu de Let's Go Praisie-band bij gekomen. Daar komen heel veel gasten en daar wordt het geloof op een heel laagdrempelige manier gedeeld. Ook opvallend is de waardering van de zondagochtenddiensten. Waar die in het verleden nog bij het vakje 'gemiddeld' ingedeeld stond, is ze nu naar positief gestegen. Die samenkomsten sluiten nu beter bij de gasten aan en zijn goed qua inhoud en opzet.

De kernwaarden die hieruit opgemaakt kunnen worden zijn:

- Mensen op een aansprekende manier met het christelijk geloof bekend maken → Alphacursus, LGP, Samenkomsten en Sipkekring.
- Kom-bij-ons – gedachte.

De StEK en de visie ontbreken. Deze worden op dit moment op missionair gebied niet als positief bestempeld.

5.8.3 Daarna is gevraagd naar wat men op missionair gebied hoopt voor de nabije toekomst, dit gaf echter zoveel diverse antwoorden waardoor het onmogelijk werd dit in een overzichtelijk schema weer te geven. Daarom zijn hieronder alle post-its op een rijtje in een willekeurige volgorde geplaatst:

- meer naar buiten gericht zijn (2 keer)
- een paasconcert (Passion) op het Martiniplein/Veemarkt organiseren (2 keer)
- duidelijk afscheid nemen van verenigingsmodel/contactgroepen uit laten sterven. Gezonde gemeentescan 'doet een paar dingen en doet ze goed' uitwerken (3 keer)
- meer nazorg voor nieuwkomers (2 keer)
- Marriage Course/ huwelijk- en relatiecursus geven (2 keer)
- de gemeente beter vormen en toerusten over missionair gemeente zijn (2 keer)
- Meer Alpha en Jeugdalpha organiseren
- Mensen bekend met ons te maken, kennis delen, nieuwsgierig maken (2 keer)
- Facebook
- Vervoer Timotheus (dan zien anderen ook wat we doen)
- Lege stoel in de kringen benutten
- Samenkomsten aansluitend houden bij de bezoeker
- Blijven aanpassen aan omgeving

Korte tussenanalyse

Het bovenstaande is onder een aantal punten te verdelen.

Het heeft te maken met naar buiten gericht zijn (punt 1, 2, 6, 8, 9, 13), dingen organiseren waardoor mensen 'bekend met ons worden' (8, 2, 5, 7, 10, 11, 12), oog te hebben voor nieuwkomers (4) en een duidelijke focus hebben (3). Ook hierin zit een kom-bij-ons – gedachte.

Tot slot is aan de bestuursleden gevraagd om op te schrijven wat ze persoonlijk onder de term missionair verstonden. De volledige tekst en analyse is in bijlage E te raadplegen. De onderzoeker heeft echter naar kernwoorden en -waarden gezocht. Dat wat het meest genoemd wordt, beantwoordt kennelijk aan de voorstelling van wat het bestuur onder de term missionair verstaat en daarom is dat op een rij gezet. Uit de antwoorden was het volgende te analyseren:

Het woord 'opdracht' wordt door 5 van de 9 bestuursleden genoemd.

Het woord 'zenden' en aanverwant wordt door 4 van de 9 bestuursleden genoemd.

Het woord 'buiten' en aanverwant wordt ook door 4 van de 9 bestuursleden genoemd.

Het woord 'missie' wordt door 3 van de 9 bestuursleden genoemd.

Het woord 'uitdragen' wordt ook door 3 van de 9 bestuursleden genoemd.

De Bijbeltekst 'Matteus 28' wordt door 2 van de 9 bestuursleden genoemd.

De woorden 'God bekend maken' worden door 2 van de 9 bestuursleden genoemd. Het woord 'evangelisatie' wordt door 2 van de 9 bestuursleden genoemd.

Korte tussenanalyse.

Volgens het bestuur heeft missionair-zijn duidelijk met 'in actie komen naar buiten toe' te maken. Woorden als opdracht, zenden, buiten, missie en uitdragen vallen daar allemaal binnen. De Bijbeltekst Matteus 28 wordt daar als basis voor beschouwd. Daar zegt Jezus 'Ga' wat zowel 'in actie komen' betekent als ook 'niet blijven waar je nu bent'. Hier is een duidelijke ga-op-weg – houding te ontdekken.

5.9 Analyse

Dit deel bestaat uit twee delen. Ten eerste een ontleding van wat het bestuur onder missionair verstaat. Dat wordt gedaan op basis van bovenstaande korte tussenanalyses. Ten tweede wordt dat weer gespiegeld aan de zes verworven speerpunten uit de literatuurstudie.

5.9.1 De visie van het bestuur op missionair-zijn op basis van de korte tussenanalyses.

Het bestuur van de B.G.S. heeft als waarde dat veel mensen op een laagdrempelige manier bekend worden gemaakt met het christelijk geloof. Daarom worden de LGP, Alpha-cursus en de zondagochtenddiensten hoog gewaardeerd. Het geloof moet gedeeld worden. Deze initiatieven vinden plaats in het kerkgebouw. Ze maken gebruik van muziek, het Woord en gemeenschap (bijv. eten bij Alpha-Cursus). Dat is dus blijkbaar de manier waarop, volgens het bestuur, het christelijk geloof het best bekend gemaakt kan worden door de B.G.S..

Opmerkelijk vond ik dat er niets in de plaats van de CHOE en de StEK is gekomen. Dit zijn beide initiatieven die dienstbaar naar de omgeving waren. Alleen de initiatieven die ten bate van de gemeente zelf zijn, zijn overgebleven. Ik bedoel hiermee dat er weinig onbaatzuchtigheid uit naar voren komt ten opzichte van de omgeving (binnen de gemeente wordt er wel hard gewerkt). De gemeente is meer op zichzelf gericht en minder dienstbaar geworden.

Wat het meest opviel bij de analyses van de bezinningsdag was de incongruentie tussen de eerste drie observaties en de laatste. Bij de eerste drie werd sterk een kom-bij-ons – model gehanteerd terwijl bij het laatste juist het ga-op-weg – model werd beschreven.

Dat betekent dat er een verschil zit tussen dat wat het bestuur als missionaire activiteiten bestempelt en dat wat het bestuur als missionair omschrijft! Er lijkt een soort van verwrongen vertaalslag te zitten tussen dat wat in het hoofd zit en dat wat uitgevoerd wordt.

5.9.2 Gespiegeld op basis van de relevante speerpunten uit de literatuurstudie

- De gelovige is een geroepen navolger van Jezus.

Jezus staat wel degelijk centraal bij het bestuur maar het gevoel van 'gezonden zijn' ontbreekt in de uitvoering. Wanneer men Bijbels naar de term missionair kijkt dan komt men wel tot de conclusie dat men 'naar buiten' gericht moet zijn maar in de praktijk betekent dat, dat ze mensen van buiten naar binnen (de gemeente) moet proberen te krijgen.

- Bereid om hinderende tradities los te laten.

Ze heeft wel degelijk tradities losgelaten, maar niet omdat ze hinderden maar omdat er geen animo meer voor was. Hier is dus weinig over te zeggen.

- Onderdeel van Gods missie: herstel schepsel en schepping.

Dat werd gedaan op basis van een stukje betere wereld aanbieden voor arme jongeren uit Oost-Europa en daarnaast door het geloof bekend te maken, waardoor ze hoopt dat mensen een relatie met God krijgen en er een herstelde situatie komt.

- Dienstbare houding.

Vroeger beter dan nu. CHOE was bij uitstek dienstbaar voor anderen. Men liet aan de kinderen die bij hen mochten logeren zien dat ze dienstbaar aan hen wilden zijn en tegelijk zagen ook de mensen uit de directe omgeving van de gemeenteleden dat ze dienstbaar ingesteld waren.

- Alternatieve gemeenschap.

Niet echt. Er is weinig onbaatzuchtigheid ten opzichte van de naaste te ontdekken. Juist een tegengestelde trend.

5.10 Conclusie

Het meest opvallende was het verschil tussen de praktijk en de theorie over wat missionair-zijn betekent. Daarin is nog veel winst te behalen. Het bestuur zou er goed aan doen om nog eens tegen het licht te houden waar dat verschil nu vandaan komt. Daarnaast is er ook veel winst te behalen op een dienstbare houding en herstel van schepping. Er wordt op basis van de Wall of Wonder-gegevens niets gedaan voor mensen buiten de gemeente en er wordt ook geen aandacht besteed aan de schepping als zodanig. Eigenlijk scoort het bestuur het laagst op de zes uit de literatuur verworven speerpunten.

6 Conclusies

In paragraaf 6.1 wordt de praktijk teruggekoppeld naar de literatuur. In 6.2 worden de in paragraaf 1.5 genoemde deelvragen aan de hand van het onderzoek beantwoord. In paragraaf 6.2 wordt de onderzoeksvraag beantwoord en in paragraaf 6.3 staan de aanbevelingen aan de B.G.S..

6.1 Wat zegt de literatuur over deze praktijk?

Om tot conclusies te komen worden vanaf 6.2 de deelvragen behandeld. Maar het is goed eerst in algemene lijnen de verhouding van de literatuur ten opzichte van de praktijk van de B.G.S. te schetsen en pas daarna specifiek de vragen te behandelen.

Over het algemeen heeft de literatuur duidelijk gemaakt dat er een vernieuwde belangstelling is voor Gods missie. Veel gemeenten merken dat Nederland ontkerkelijk, wat niet per se wil zeggen dat mensen minder gelovig worden. Het betekent wel dat er weinig aansluiting meer is tussen dat wat de kerk te bieden heeft en dat waar mensen naar verlangen. Daardoor is er opnieuw bezinning nodig naar de vraag wat God eigenlijk van ze vraagt, of ten diepste zelfs de vraag: heeft de manier waarop we nu kerk zijn nog recht van bestaan? Gods missie blijkt in ieder geval veel breder, langer, radicaler en alternatiever dan tot nu toe werd gedacht, niet alleen binnen de B.G.S. maar ook binnen de Unie.

- Gods missie is breder in die zin dat het niet verward moet worden met zieltjes winnen. Die missie heeft betrekking op alle aspecten van het leven, hoe gewoon of dagelijks die ook zijn. Dit houdt onder andere in dat een missionaire gemeente dienstbaar moet zijn aan haar omgeving. Niet alleen omdat Jezus ons dat heeft voorgeleefd, maar ook om aan de omgeving aan te tonen dat we menen wat we belijden en wat we bijvoorbeeld op zondagmorgen zingen met elkaar. De titel van het boekje van Eduard Groen, waar ik in dit onderzoek ook naar verwijs, vind ik daarom ook goed gevonden: geloofwaardige gemeente. Wil de gemeente geloofwaardig zijn dan moet ze dat actief aantonen aan bekenden en onbekenden. 'Wat heeft de wereld aan Uw zegen als wij ons niet bewegen' zegt Matthijn Buwalda terecht op de voorpagina van dit onderzoek. De tijd van afwachten is voorbij.

- Gods missie is langer in die zin dat Gods Missie al begon voordat het Christendom ontstond. De eerste 'missie' was de schepping van hemel en aarde. De plaatselijke gemeente is dus een heel klein onderdeel van een groot geheel en het initiatief ligt bij God. Dit relativeert de gemeente die zichzelf tot taak gesteld heeft om manieren te vinden om zielen te winnen terwijl het God is die uiteindelijk roept en overtuigt. Dit bemoedigt de gemeente die, na een veelvoud van schijnbaar vruchteloze pogingen om mensen betrokken te krijgen, de moed lijkt op te geven.

- Gods missie is alternatiever in die zin dat bij Gods missie niet de mens centraal staat maar het herstel van de schepping en haar schepsels. Als het goed is, is de gemeente gebaseerd op die liefde. Ze stelt dus niet haar eigen overleven of populariteit voorop, maar als eerste prioriteit heeft ze het uitdragen en uitdelen van Gods liefde. Ze is een gemeente waar niet naar baan, inkomen en huis wordt gekeken maar enkel naar geloof en werken. Niet op zichzelf gericht maar op God.

- Gods missie is radicaler omdat de weg zoals die wordt gegaan niet altijd die van de toekomst hoeft te zijn. Men denke aan de eerste christenen en de eerste baptisten die alles achterlieten omdat ze trouw aan Gods roeping wilden zijn. Als een gemeente zich echt wil bezinnen op de vraag naar haar eigen bestaansrecht moet zich eigenlijk niet alleen afvragen hoe ze meer mensen op de zondagochtend krijgt, maar zich afvragen of deze vorm van kerk-zijn nog steeds de minst slechte is, of dat er misschien betere zijn, ook al zou dat ten koste van haar organisatiemodel gaan.

Naar ik meen is de B.G.S. door haar oude traditie (ze is ontstaan in 1880, een jaar voordat de Unie werd opgericht) een beetje stug. Er zijn tradities die ingesleten zijn en bij vernieuwingen wordt weinig gejuich gehoord. Dit blijkt ook enigszins uit de documenten van de gemeente. Er komt een vraag als 'waar zijn we nu helemaal mee bezig' aan bod maar daarna volgt niet een werkelijke bezinning op haarzelf in de kern van haar wezen, maar eerder naar methoden en vormen waardoor er meer mensen zouden komen. Dat is eigenlijk een krom en gedeeltelijk antwoord op de vraag. Opmerkelijk dat er in de literatuur maar weinig wordt gesproken over het bezoeken van een zondagochtenddienst maar veeleer over houdingen. Men kan zich afvragen hoe zo'n grote bezorgdheid om een goed gevulde kerkzaal en het winnen van leden werkelijk getuigt van een alternatieve en radicale gemeenschap.

Het bestuur gaf echter verassend eenduidig aan dat de eerste stap op missionair gebied de verbetering van de hartsgesteldheid van de gemeenteleden zou moeten zijn. Zij hebben wel oog voor de houding van de mensen. De vraag is alleen hoe die hartsgesteldheid dan bewerkt zou moeten worden. Waarom is juist een bezinning over missionair-zijn of een missionaire activiteit niet de sleutel naar meer betrokkenheid en een betere hartsgesteldheid van de leden? Daarnaast kwam op de bezinningsdag ook duidelijk naar voren dat er de laatste jaren een positieve sfeer in de gemeente is. Dat geeft goede moed en hoop om stappen te nemen maar ook om voorzichtigheid te betrachten. Juist omdat het in het verleden wel eens rumoeriger was is men blij met deze sfeer; toch zal op den duur meer op missionair gebied moeten gebeuren.

Grootste valkuil voor de term missionair is dat de term te veelzijdig en daardoor te vaag kan zijn. Wanneer niet duidelijk is wat er gevraagd wordt, dan haken mensen snel af. De winst van de term is echter dat het eerlijker is dan de eerdere, vaak ermee geassocieerde, term evangelisatie waarbij men niet nadacht over haar eigen wezen maar alleen bezig was met zenden zonder te horen. Missionair-zijn staat door haar dienstbaarheid veel beter in contact met haar omgeving en wordt daardoor ook eerder door haar beïnvloed. Op die manier zal er ook een betere aansluiting zijn tussen beide.

De vraag is echter of de gemeente dit ook zo ziet.

6.2 Beantwoorden van de deelvragen

- Wat is de visie van de Unie op missionair-zijn?

Om te weten waar de Unie voor staat, was een korte uitleg van het baptisme nodig, iets wat moeilijker bleek dan verwacht. Op basis van de door de Unie toegezonden beleidstukken, waarvan sommige delen echt toegespitst waren op missionair-zijn, is het gelukt om zes speerpunten te verkrijgen die uit de tekst naar voren kwamen. Deze zes zijn eigenlijk de ruggengraat van het onderzoek geworden. Op basis van deze zes is alle verworven data uit de praktijk getoetst. Ten overvloede maar voor de volledigheid staan ze hier onder:

1. De gelovige is een geroepen navolger van Jezus
2. Theologie van onderaf
3. Bereid om hinderende tradities los te laten
4. Onderdeel van Gods missie: herstel schepsel en schepping
5. Dienstbare houding
6. Alternatieve gemeenschap

- Wat is de visie binnen het hedendaags discours op missionair-zijn?

Ook hier bleken er nogal wat haken en ogen in het helder definiëren van de term 'missionair'. Duidelijk moet in ieder geval zijn dat het niet om zieltjes winnen gaat.

Missionair is een andere term dan evangelisatie. Missionair heeft een bredere connotatie.

Een missionaire gemeente is eerlijker want die vraagt zich af of de vorm waarin wij het christendom hebben gegoten, de meest adequate is voor deze tijd en op deze plaats; daarbij heeft ze dus werkelijk oog voor haar omgeving.

Hierover nadenken is niet alleen leuk en aardig voor onder de koffie en in de wandelgangen, maar behoort tot de topprioriteit van een gemeente. Het feit dat Nederland een van de meest gesecculariseerde landen is, zegt al genoeg. Dit vergt een bepaalde radicaliteit en vertrouwen in Gods Geest en minder in de traditie. 'Hoe we het altijd hebben gedaan' geeft een veilig gevoel maar is niet toereikend wanneer we onszelf naakt en eerlijk t.o.v. Matteus 28 stellen. God moet op nummer een staan, laten we onszelf en onze tradities dan niet op nummer twee zetten maar vanuit het vaste geloof in nummer een, onszelf en onze tradities op nummer drie zetten. 'Als je zeker weet dat je boom vast in de grond staat, vind je het niet erg als er een vogel naast je op de tak gaat zitten' (Finkers, 2010)

- Wat zeggen de stukken uit het nabije verleden van de B.G.S. over missionair-zijn?

Eigenlijk niet veel. De B.G.S. is attractieel ingesteld; de kwaliteitslat van de zondagochtend ligt hoog en de drempel voor gasten moet laag. De gasten moeten meegenomen worden door anderen en aandacht krijgen. Het naar buiten gericht zijn betekent in de praktijk mee naar binnen nemen. Het dienstbaar zijn, wat wel in de opdracht en de visie staat, mist een concrete uitwerking en is daarom, voor zover te overzien, redelijk krachteloos.

- Wat zeggen de gemeentescans over hoe missionair de B.G.S. is?

Bij de gemeentescan scoort de gemeente op alles een voldoende, behalve voor 'een naar buiten gerichte blik'. De B.G.S. vindt het lastig om daaraan concreet handen en voeten te geven. Er gebeuren wel goede dingen zoals de ondersteuning van zendelingen en collectes voor externe doelen, maar de B.G.S. onderneemt daar zelf vrij weinig in. Ze is meer intern

gericht en, in Remko Zijlstra's woorden, 'een verzorgingskerk' waar een accent wordt gelegd op pastoraat en prediking. Haar startpunt is niet de wereld om haar heen en het hele leven maar eerder de kerk zelf, van daaruit wordt geredeneerd. Volgens Remko zou dat snel veranderen als ze zich meer in zou zetten voor vrede, gerechtigheid en herstel van de schepping. Daarbij zou het voor een betere aansluiting op de omgeving goed zijn om te gaan enquêteren en een dochtergemeente te stichten.

Tot slot beveelt hij aan om commissies en werkgroepen af te stoten voor meer missionaire tijd. Er is geen bewijs van dat de B.G.S. hier iets mee heeft gedaan. In ieder geval komt uit de Gemeentescan over het algemeen een positief beeld voor de B.G.S. maar blijft die ene onvoldoende staan.

- Wat laat de praktijk op missionair gebied zien?

De gemeente scoort in de ontvangsthuis goed in het oog hebben voor de gasten. De ouderen lijken meer bezig te zijn met zichzelf en hun vaste rituelen dan de anderen maar toch wordt dat goed ondervangen door een gastenteam, dat onder andere als doel heeft de gasten een warm welkom te geven. Ook de koster of een toevallige voorbijganger draagt daarin een steentje bij.

Qua maandblad scoort ze minder. De activiteiten en topics die uit het maandblad naar voren komen getuigen weinig van naar buiten gerichte activiteiten. Wat ze met name doet voor de 'buitenwereld' is geld geven.

De zondagochtenddienst scoorde goed, dit past ook bij het beeld wat uit de ontvangsthuis naar voren kwam. De gasten worden welkom geheten, men is congruent en heeft belangstelling. Ook wordt er voor het herstel van schepsels gebeden, gebed voor schepping ontbreekt. Al met al is te zeggen dat de zondagochtenddienst goed gaat maar dat er gemeentebreed weinig gedaan wordt aan 'naar buiten gerichte' activiteiten.

- Wat verstaat het bestuur van de B.G.S. onder missionair?

Hier bleek een opmerkelijk verschil te zitten tussen de praktijk en de theorie. Hoewel de leden op missionair gebied heel positief over zichzelf waren en activiteiten als LGP, de Alpha-cursus en de zondagochtenddienst heel hoog waardeerden in het heden, bleek dat ze in theorie anders dachten over wat missionair-zijn is. Hoewel de positief gewaardeerde activiteiten volledig in het kom-bij-ons- model passen, blijkt hun theorie juist over het ga-heen- model te spreken. Ook kwam uit de bezinningsdag naar voren dat het bestuur niet veel waarde hecht aan het herstel van de schepping, de strijd voor gerechtigheid en dienstbaar zijn. Gemeten aan de zes speerpunten uit dit onderzoek is daar nog veel winst te halen.

6.3 Conclusies

Wanneer men kijkt naar het contemporaine beeld wat er van missionair-zijn is, dan is de B.G.S. niet missionair. Het instituut B.G.S. met haar eigen kenmerken en belangen sluit niet voldoende aan bij het beeld dat vandaag de dag uit de Bijbel gelezen wordt. De gemeente geeft een beetje een stug beeld weer en er kon niet ontdekt worden dat ze bereid is om te veranderen (zie aanbevelingen Remko waar vermoedelijk niets mee gedaan is). Wat ze met name doet voor de buitenwereld is geld geven en bidden voor de zendelingen en andere nevenactiviteiten.

Dat verandert echter wanneer de buitenwereld besluit binnen te komen, dan wacht er een gastenteam dat hen met een congruente houding inclusief handdruk en een vriendelijke glimlach welkom heet. Voor hen is onder andere de zaal opgeknapt en is de aanvangstijd aangepast. Op dat gebied scoort de gemeente goed. Het naar buiten gerichte wordt opgevat als mensen van buiten mee naar binnen nemen, eigenlijk is dat dus ook niet naar buiten gericht.

Opvallend zijn de kleine acties die bij de jeugdleiding hun oorsprong vinden. Juist het opknappen van de lokale speeltuin en de actie bij Stichting Present zijn een alternatief geluid. Hierin komen al drie van de zes speerpunten voor, namelijk dienstbaar zijn, herstel van de schepping en alternatieve gemeenschap. Het lijkt erop dat de jeugdleiding een iets ander beeld heeft van wat christen zijn inhoudt dan het bestuur. Wellicht zouden deze twee elkaar eens kunnen ontmoeten.

6.4 Aanbevelingen

- De B.G.S. zou er goed aan doen zich gemeentebreed te bezinnen op wat God nou werkelijk van ons vraagt. Geroepen zijn betekent tegelijk gezonden zijn. De B.G.S. lijkt de nadruk op het eerste te leggen. Het gaat niet alleen om ontvangen maar ook om uitdragen.
- Als dit goed lukt zal de gemeente meer van een kom-bij-ons-model naar een ga-heen- model veranderen. Van geroepene naar gezondene. Van passief naar actief. Echter met een dienstbare houding. Niet God bij de mensen brengen, maar de mensen op de God, die al bij ze is, alert maken.
- De B.G.S. zou er goed aan doen niet haar eigen belang voorop te stellen. Het gaat niet om het voortbestaan van de B.G.S., het gaat niet om de financiële voorspoed, het ledenaantal, het gaat niet om de traditie. Het gaat er uiteindelijk om in navolging van God te leven. Dat is geen geijkt paadje maar een pad dat steeds opnieuw bekeken moet worden. Dat betekent eerlijker naar die vraag van het bestuur tijdens de ontwikkeling van de visie te kijken: waartoe zijn wij geroepen?
- De B.G.S. zou er goed aan doen ruimte te creëren waarin mensen gestimuleerd worden om in hun eigen omgeving bezig te zijn met de zes speerpunten. Waar kun jij dienstbaar zijn in jouw omgeving? Hoe kun jij je inzetten voor herstel van de schepping en scheepsel? Hoe kun jij getuigen van je geloof in God? Uiteindelijk zullen het de leden zelf zijn waar de actie vandaan moet komen. Dit betekent dus ook een creatieve, flexibele houding waarbij het niet om vaste regeltjes gaat maar er ruimte is voor Gods Geest die vrij waait.
- Het bestuur zou er goed aan doen oog voor de jeugdleiding te houden. Daar gebeuren vernieuwende dingen. Speeltuin, Present en 65+ diner.
- Het bestuur zou er goed aan doen om als punt op de vergadering 'de discrepantie tussen de theoretische en de praktische opvattingen van missionair-zijn' te zetten. Hoe kan het dat wat ze met de mond belijden, niet in de genoemde daden terug komt?
- Dit punt neem ik over van Remko: 'stoot commissies en werkgroepjes af voor meer missionaire tijd.'

6.5 Terugkoppeling naar de praktijk.

Wil het onderzoek nut hebben gehad dan is van belang dat er een terugkoppeling naar de gemeente tot stand wordt gebracht. De onderzoeker zal een verzoek indienen om bij een vergadering van het bestuur van de B.G.S. het onderzoek te presenteren. Hierbij wordt het onderzoek dan in grote lijnen behandeld en de conclusies en aanbevelingen besproken. Wanneer het bestuur dat accordeert dan kan er een beleid opgesteld worden en lijnen uitgestippeld worden tot verbetering van de praktijk van de B.G.S..

7 Reflecties

7.1 Validiteit en betrouwbaarheid van het onderzoek.

Dit onderzoek is gewetensvol verricht en er is getracht zo weinig mogelijk vooroordelen mee te laten wegen in het uitvoeren ervan. Omdat de onderzoeker zelf erg betrokken is bij de gemeente, is er naar methoden gezocht die qua vorm zo objectief mogelijk zouden zijn. Daarnaast moet ook gezegd worden dat geen enkel onderzoek objectief is omdat er mensen aan werken en mensen zijn subjectief; desondanks meen ik door de gekozen methoden toch een redelijk betrouwbaar onderzoek uit te hebben gevoerd. Het zou enkel nog meer betrouwbaar worden als alles nog vaker was uitgevoerd, zoals 12 maandbladen screenen, 10 ontvangsthallen bekijken, 10 zondagochtenden observeren et cetera. Echter binnen het aantal gestelde EC's is dit de maximale uitkomst.

Dit onderzoek is uitgevoerd in de B.G.S. en de conclusies en aanbevelingen zijn dan ook alleen van toepassing op de B.G.S., andere instanties kunnen er geen zeggingskracht voor andere situaties aan ontlelen.

7.2 Leerproces van het zelf onderzoek doen.

Vanaf vorig jaar september is dit onderzoek in beeld gekomen. Na de eerste les zijn we vrij snel in groepjes ingedeeld. Ik wou nadenken over missionair-zijn, het leek me super als ik dat mocht uitvoeren in de B.G.S. en ik was erg benieuwd hoe die gemeente zich verhielt ten opzichte van de hedendaagse visie op missionair-zijn. Daarom kwam ik op school bij een groepje dat enigszins aansloot bij mijn onderwerp. Door mijn switch van Utrecht naar Zwolle heeft dat groepje echter niet echt gefunctioneerd. Ook de studiedruk, omdat ik de Premaster ernaast deed en probeerde af te ronden, heeft voor mij in die periode voorrang gekregen. Eenmaal in Zwolle liep het groepje ook vrij stroef. Ik ben erg zelfredzaam ingesteld en ook de mensen in het groepje zochten niet echt contact. Het hele onderzoek heb ik zo'n beetje op eigen kracht gedaan.

Het was voor mij niet erg duidelijk wat nou de bedoeling was, aangezien ik in het derde jaar les had gehad uit een boek van Baarda en er in het vierde jaar ineens een ander boek opdook van Van der Donk en Van Lanen. Ook de studiewijzer correspondeerde met niet een van beide en daardoor leek het een grote brij van termen, stappen, checklijsten en deadlines waar ik zo tegenop keek dat ik het steeds maar uitstelde. Inmiddels heb ik bijna alles af behalve dit onderzoek en merk ik dat ik nu pas de rust ervaar om over de lijn van dit onderzoek na te denken. Dat geeft helderheid en ook ontspannenheid omdat je er nu eindelijk tijd voor hebt. Wederom is voor mij bevestigd dat ik tot erg veel in staat ben. Helaas moet ik ook concluderen dat mijn studiezijn steeds meer afnam. Mijn werk als docent en voorganger gaf mij veel meer energie dan de studie.

Tot slot heb ik veel geleerd van onderzoek doen. Ten eerste hoe beperkt er in het algemeen studie gedaan is. Veel mensen menen dat overal al wetenschappelijk onderzoek naar gedaan is maar als je beseft hoe beperkt één onderzoek vaak is, dan begrijp je ook hoe groot de ononderzochte wereld eigenlijk is. Dit onderzoek is bijvoorbeeld alleen geldig voor de B.G.S.. Het zegt weinig over de baptistengemeente in Stadskanaal-Zuid, laat staan baptisten in Nederland, laat staan christenen wereldwijd. Daarnaast wil ik toch ook vermelden dat de

zorgvuldigheid en het aantal regels waaraan men zich moet houden bij een onderzoek me gedemotiveerd hebben. Als gevoelige pragmaticus is het een straf om alsmaar vanzelfsprekendheden uit te werken en met woorden te moeten vangen wat er bedoeld en gevoeld wordt.

7.3 Vragen naar aanleiding van het onderzoek en eventuele vervolgstappen.

Er zijn geen vragen die ik naar aanleiding van het onderzoek heb gekregen. Wat me een beetje tegenviel was dat de term missionair zo lastig te vangen is. Immers, hoe kun je van een gemeente verlangen om iets te zijn waarvan men niet eenduidig kan vertellen wat het inhoudt. Ben je dan niet stiekem bezig met het bouwen van en aan een luchtkasteel.

Theologische reflectie

7.4 Opbrengst voor jezelf.

Het was voor mij een zegen om eens tijd te mogen steken in dat wat mijn passie heeft. Dat is: als christen(en) relevant willen zijn voor de wereld van vandaag. Prachtig dat we zulke mooie zondagochtendiensten hebben, maar ondertussen raken mensen steeds meer vervreemd van het christelijke verhaal van God, waarbij ik mag beweren dat volgens de Bijbel een ieder die niet in God gelooft verloren gaat. Uiteindelijk is mijn drijfveer dat mensen God zullen leren kennen en een relatie met Hem mogen krijgen. Zich gekend voelen, zich geliefd voelen, werkelijke vrede zullen vinden en uiteindelijk eens met Hem verenigd mogen worden.

Hoewel ik meer pragmatisch ingesteld ben en het liefst gewoon dingen uitprobeer, ben ik achteraf dankbaar dat ik dat nu eens in een strikte structuur moest doen. Hierdoor ontwikkelde zich een beter en duidelijker beeld van de situatie waarin interventie gepleegd zou moeten worden. Ik meen als voorganger nu beter te weten waar ik het over heb en ook op persoonlijk vlak ervaar ik dat mijn beeld op missionair-zijn helderder is geworden. Het heeft me geleerd de nadruk op de zondagochtend iets te relativiseren, een alternatieve gemeenschap ben je ook en misschien juist door de week. Het vraagt creativiteit om activiteiten te bedenken waarin wij ons dienstbaar kunnen opstellen en tegelijk mensen kunnen leren kennen en bekend kunnen maken met Gods verhaal.

Ik ben meer gepassioneerd dan voorheen en hoop in de nabije toekomst enkele dingen te mogen uitproberen in de B.G.S..

7.5 Bijdrage van het onderzoek aan mijn competentieontwikkeling.

- Agogische/educatieve competentie

Door het onderzoek heb ik beter geleerd wat missionair-zijn is en heb ik inzichten gekregen die me kunnen helpen om in mijn baan als voorganger inspirerend en motiverend te kunnen spreken over Gods missie. Dit is gelijk ook een deel van de opbrengst voor de doelgroep. Ik meen dat door het onderzoek er een beter beeld is ontstaan van wat missionair-zijn inhoudt en hoe de B.G.S. daar nu handen, voeten en

woorden aan geeft. Op die manier sluit mijn functie als voorganger inclusief mijn inzichten nu ook beter aan bij het werkveld.

- Pastorale competentie

Naar mijn mening is die niet verder ontwikkeld door dit onderzoek. Misschien dat ik heb geleerd dat herstel van Gods schepping breder is dan alleen met de mensen van de eigen gemeente bezig te zijn, maar ook oog te hebben voor de bredere schepping, inclusief alle mensen. Daar ook bewogenheid voor te voelen. Mijn levensbeschouwelijk perspectief is wel iets verschoven richting oog voor iedereen en alles te hebben.

- Liturgische competentie

Door het onderzoek heb ik geleerd dat vormen ook maar menselijke uitvindingen zijn. Hoe de B.G.S. praktisch en theologisch vorm heeft gegeven aan dat wat ze in de Bijbel leest, is ook maar een vorm. Door dit onderzoek heb ik geleerd dat God niet in maar achter de vormen zit. Wil ik missionair zijn dan moet ik altijd op dat metaniveau denken, contact zoeken met mensen buiten de gemeente op een manier die bij hen past, als het ware dat ritueel uitvoeren dat herkenbaar is voor hen maar tegelijk een verbinding heeft met de christelijke traditie.

- Missionaire competentie

Dit onderzoek is de verwezenlijking van deze competentie. Veel beter snap ik nu wat missionair gemeente-zijn inhoudt anno 2013. Dat is niet beter of hoger maar anders dan voorheen. Ik ben meer op een open en uitnodigende wijze aanwezig in de samenleving. Daarbij geloof ik zeker in de wederkerigheid tussen levenservaringen en de christelijke traditie. De literatuurstudie heeft me hierbij erg geholpen. Alles begint bij God, Hij is de initiatiefnemer en degene die een missie heeft. Wij zijn een onderdeel van die hele grote holistische missie.

7.6 Opbrengst voor de doelgroep en het werkveld

Hopelijk wordt door dit onderzoek de doelgroep beter bepaald bij wat het is dat God van ons vraagt en hoe daar mogelijk verbetering in zou kunnen komen. De B.G.S. lijkt nogal traditioneel ingesteld. Juist een perspectief waarin het niet om regels maar meer om visies gaat zou best vernieuwend en verfrissend voor ze kunnen zijn.

Voor het werkveld zou het resultaat pas later kunnen komen. Bijvoorbeeld wanneer de B.G.S. een voorbeeldfunctie zou gaan bekleden in het werkveld of wanneer ik naar een andere gemeente wordt beroepen. Dan breiden de resultaten van het onderzoek zich verder uit en heeft het bredere zeggingskracht. Ik wens dat Gods roep beter verstaan zal worden en christenen weer opnieuw mogen ervaren hoe geweldig het is om vertegenwoordiger van Hem te mogen zijn. Of dat gaat gebeuren? De tijd zal het leren.

Literatuurlijst

- Cragg, K., (1968). Christianity in world perspective. London: Lutterworth Press.
- Donk, C. van der en Lanen, B. van, (2012) Praktijkonderzoek in zorg en welzijn. Bussum: Coutinho.
- Doornenbal, R.J.A., (2012). Crossroads. Delft: Eburon.
- Finkers, H. (2010), Liever dan geluk. Documentaire van Paul Witteman. 26 december op Ned. 1.
- Groen, E., (2011). Geloofwaardige Gemeente. Barneveld: Unie van Baptisten Gemeenten.
- Masselink, R. en Ijbema, J., (2011). Het Waarderend Werkboek. Nieuwerkerk aan den IJssel: Gelling Publishing.
- McClendon Jr., J.W. (1986). Ethics. Nashville: Abingdon Press.
- Murray, S. (2005). Church after Christendom (2e dr.). Milton Keynes: Paternoster Press.
- Rienstra, F. (2009). Verslag van gemeenteavond 22 december 2009. Verkregen van het gemeentebureau van de B.G.S..
- Sengers, E. (2005). The Dutch, and their Gods and the study of religion in the post-war period. Hilversum: Verloren.
- Smith, D., (2007). Mission after Christendom. London: Darton, Longmann and Todd Ltd..
- Warren, R., (2008). Handboek gezonde gemeente. Gorinchem: Ekklesia.
- Unie van Baptisten Gemeenten in Nederland, (2012). Concept beleidsplan 2013-2015.
- Unie van Baptisten Gemeenten in Nederland, (2013). Barneveld: geraadpleegd 1-mei-2013, <http://www.baptisten.nl/de-unie>.
- Vries, O. de, (2009). Gelovig Gedoopt. Kampen: Kok.

Bijlage A1

Observatievragen met betrekking tot de analyse van de ontvangsthal van de B.G.S., 27 juni 2013, Gemeentelid A

- Hoe komt de gemeente hierin naar voren als een navolger van Jezus?
Men wordt gezien/opgemerkt. Er is oog voor de ander.
- Hoe gaan ze om met tradities? Meer star of juist vernieuwend?
De ouderen zijn traditioneler dan de jongeren. Star.
- Toont ze een dienstbare houding?
Ze ziet er vriendelijk uit. Zowel op haarzelf als op de ander gericht.
- Getuigt ze van een alternatieve gemeenschap? Op wat voor manier is ze niet uit op winstbejag, eigen belang, eigen eer, nepcultuur maar juist op herstel?
Ze is wel authentiek. Er is geen verborgen programma. Wat mensen zeggen menen ze ook.
- Wat valt verder op?
Er is een levendige sfeer. Wanneer gasten binnenkomen dan zien ze mensen die vriendelijk zijn en in gesprek met elkaar. Dat oogt als een fijne sfeer waar mensen blij zijn om elkaar te zien.

Bijlage A2

Observatievragen met betrekking tot de analyse van de ontvangsthal van de B.G.S., 27-juni-2013, Gemeentelid T

- Hoe komt de gemeente hierin naar voren als een navolger van Jezus?
Je wordt altijd opgemerkt. Je ziet mensen die even knikken naar gasten. Kleine gesprekjes.
- Hoe gaan ze om met tradities? Meer star of juist vernieuwend?
Ouderen lijken traditioneler.
- Toont ze een dienstbare houding?
Overwegend attent, komt/komen prettig over. → ouderen lopen sneller door.
- Getuigt ze van een alternatieve gemeenschap? Op wat voor manier is ze niet uit op winstbejag, eigen belang, eigen eer, nepcultuur maar juist op herstel?
De gemeenschap is oprecht, geld is bijvoorbeeld voor gemeentelijke of externe activiteiten, daar is openheid over.
- Wat valt verder op?
Er is veel bedrijvigheid, vrolijke bedoening, oog voor elkaar, veel ontmoeting.

Bijlage A3

Observatievragen met betrekking tot de analyse van de ontvangsthal van de B.G.S., 27-juni-2013, onderzoeker

- Hoe komt de gemeente hierin naar voren als een navolger van Jezus?
Ze heeft open armen (ieder mens krijgt een hand bij de deur), men wordt vriendelijk welkom geheten en een goede dienst gewenst, gastvrij.
- Hoe gaan ze om met tradities? Meer star of juist vernieuwend?
De gemeente lijkt nog wel een beetje onbewust traditioneel te zijn. Zo ligt er een stapel mededelingenblaadjes bij de deur waarvan de leden weten dat ze er liggen maar de gasten niet! Er wordt dan dus weinig nagedacht vanuit de gasten. Jeugd verplaatst zich steeds in groepjes over de vloer en heeft geen vaste plek, ouderen hebben juist altijd dezelfde kleeheranger, hetzelfde plekje bij de kachel, kortom dezelfde rituelen voordat ze de kerkzaal in gaan.
- Toont ze een dienstbare houding?
Ja, het lijkt erop dat ze een luisterend oor voor de gasten heeft, wat er besproken wordt is niet uit het beeldmateriaal op te maken. Ze vergeet echter twee van de drie keer het bord 'kerkbezoekers niet parkeren aan deze zijde' op straat neer te zetten. In die zin vergeet ze dienstbaar te zijn naar de omgeving die niet in de kerk komt.
- Getuigt ze van een alternatieve gemeenschap? Op wat voor manier is ze niet uit op winstbejag, eigen belang, eigen eer, nepcultuur maar juist op herstel?
Er zijn geen aanwijzingen dat ze een alternatieve gemeenschap is. Wat echter wel aanwezig lijkt te zijn is oprechtheid. Mensen worden 'van harte' welkom geheten. Het is geen toneelstukje. Congruent en betrokken, ook met gasten. Zo is er een klein knikje van de koster aan gasten te zien en is er een gast die binnen twee minuten twee keer haar hand geschud krijgt door een onbekende.
- Wat valt verder op?
Ontzettend veel verschillende gezichten. (zonder die gemeenteleden die mij hielpen was het onmogelijk geweest de gasten van de vaste gasten te onderscheiden.) Dat werkt ook door in deze gemeente: omdat niet iedereen even duidelijk heeft wie nu gast is en wie niet worden gasten ook niet altijd herkend. Wellicht als je heel scherp let op wie een mededelingenblad van de stapel pakt en wie niet, dat je erachter komt wie hier vaker komt en wie niet.

Aanbeveling: wanneer de gemeente meer gastvrij wil zijn voor gasten, dan moet meer aandacht besteed worden aan het kennen van elkaar zodat gasten beter opgemerkt worden.

Bijlage B

De missionaire identiteit van de B.G.S. in beeld gebracht aan de hand van de maandbladen.

De zes speerpunten	Geroepen navolger van Jezus	Theologie van onderaf	Bereid tradities los te laten	Herstel scheppel en schepping	Dienstbare houding	Alternatieve gemeenschap
Ons Forum oktober 2012	Aandacht p.3-4 Voorbede p.5 Aanstelling voorgangers p.9	Ja. Lekenpreek p.3	Veel groepen. Israël, vrouwen, contact p.17-19 Uit de oude doos rubriek p.25	Alleen financieel. Onderhouden zendelingen K en M. → weduwen in India p.19	1 van de 8 collecte extern. Voor NBG. p.10	Amper. 90% naar binnen gericht. 10% naar buiten
Ons Forum Dec./Jan. 2013	Omdenken, zieken, overledenen, gebed, geboorte p. 4-9	Ja. Lekenpreek p.3	Werkgroep intrededienst, fondswerving, Israël. p.14-15 Uit de oude doos p.35	Alleen financieel. Collecte voor lepra p.16 Dorcasvoedselactie p.33, zendelingen K&M p. 29-30. Ondersteuning M die voor JmeO werkt. p.28-29	1 van de 14 collecte extern doel. Lepra. p.15	Redelijk, er zijn veel dingen te noemen bij het speerpunt 'herstel' alleen is dat veelal financieel.
Ons Forum Februari 2013	Zieken, bidden, bedanken, verjaardagen. p.4-6	Nee. Preek van voorganger . p.3	Werkgroep fondswerving p.11, Uit o.D. vrouwenwerk p.13, kringen p.14, jeugdwerk p.15, Israël p.19	Er is een actie i.s.m. Stichting Present geweest. p.17. Collecte voor de voedselbank. p.10	2 van de 8 collecte extern doel. p.10	Goed. Door Stichting Present laat de jeugd/gemeente zien dat ze anders is.
Ons Forum Maart 2013	Omdenken, overledenen, zieken, voorbede p.4-7	Ja. Lekenpreek . p.3	Kringen, Jeugdwerk, Uit de oude doos. p.23-24	Financieel. Collecte voor De 4 ^e musketier. Voor gerechtigheid wereldwijd. p.8 M van JmeO p.19-20. K & M p.21-22	1 van de 10 collecte extern doel. p.8 65+ etentje door jeugd.	Redelijk, doordat de jeugd een etentje voor 65+ers organiseerde.

Ons Forum Mei 2013	In memoriam, zieken, voorbede p.4-7	Ja. Lekenpreek p.3	Fondswerving p.12, kringen p.14, Alpha-C. p.14, Crèche p.15, Rock Kidzz p.15, Israël p.22, Uit oude doos p.25	Er is een speeltuinactie geweest waarbij de jeugd de lokale speeltuin zomerklaar heeft gemaakt. p.17 M van JmeO p.22	2 van de 8 collecte extern doel. p.11	Goed. Omdat de jeugd onbaatzuchtig de speeltuin heeft opgeknapt. p.17
Ons Forum Juni 2013	In memoriam, zieken, voorbede p.4-7	Nee. Preek van de voorganger . p.3	Israël p.20, Contactgroep p.21, Uit de oude doos p.28	Financieel. Dorcas en StEK die evangelisatiewerk tijdens de Sneek-week doet. p.11 K & M zendelingen p. 25-26	2 van de 10 collecte extern doel. <u>p.11</u> <u>Totaal 9-58</u> 15% heeft een extern doel	Amper.

Bijlage C

Samenkomst 7 juli 2013 Thema: "Niet klagen maar dragen".				
Leider van Samenkomst	K.			
Spreker	D.			
Muziekteam 1 olv	W.			
Visueel	A.			
Techniek	J.			
CD opname	J.			
Tijd +/-	Item	Wie	Techniek	Visueel
8:30	Combo aanwezig om te repeteren	Muziekteam	Technieut	
9:30	Achtergrondmuziek		CD	X
9:40	Bidstond	Iedereen	Iedereen.	iedereen
10:00	Opw 47 Omdat hij leeft	Muziekteam	Mixage.	tekst
10:02	Welkom heten-mededeling-et cetera	K.	Headset 2	visueel
10:08	Opw 88 Een rivier vol van vreugde			
10:11	Opw 220 Volle verzekering Engelse eerste couplet zie bijlage	Muziekteam	Mixage.	tekst
10:14	Overdenking 1Petrus 4 8:11	D.	Referte mic	PP
10:35	705 Toon mijn liefde	Muziekteam	Mixage.	Tekst
10:40	Avondmaal inleiding	D.	Referte mic	
10:41	Schriftlezing avondmaal	D.	Referte mic	tekst
10:43	Gebied voor het brood	Ouderling	Headset.pod.mic.	
10:45	Rondgang brood	D.	Mixage.	
10:46	Instrumental	W.	Mixage	tekst
10:50	Gebied voor de wijn En rondgang	D.	Headset 1	
10:50	Hier in de stilte zie bijlage	W.	Mixage.	tekst
10:55	Gebieden	D.	Headset 1	
11:00	494 Ik heb U lief Collecteren	Muziekteam	Mixage.	tekst
11:05	Zegenbede	D.	Headset 1	
11:06	494 Ik heb U lief reprise refrein	Muziekteam	Mixage.	tekst
11:08	Koffie en Thee			

Bijlage D

Bijlage E

De bestuursleden hadden op de bezinningsdag van de B.G.S. op 16 maart 2013 de opdracht om op te schrijven wat zij verstaan onder de term missionair.

Bestuurslid 1

Het woord **Missie** = **opdracht** = de opdracht om een boodschap uit te dragen. Dat kun je individueel doen zoals je in veel gemeenten ziet: vriendschap (verjaardagen, een-op-een gesprekken, werk, sport, et cetera.) **Evangelisatie**. Of gezamenlijk er op uit om de boodschap te brengen. Dat is voor velen nog onbekend terrein. Combinatie geloof → doop. Het is ook onze opdracht om die combinatie aan te kaarten in onze omgang met mensen.

Bestuurslid 2

Missionair = strikt: leven met een **missie**, een **opdracht**. Een boodschap hebben en die (willen) uitdragen. Volgens het **zendingsbevel**, **Matteus 28**, om discipelen te maken.

Hoe je dat doet (woord en/of daad) is punt twee, uitvoering. Een missionaire gemeente legt zijn prioriteiten '**buiten de deur**' → wie er nog niet bij hoort is belangrijker dan 'eigen volk'.

Bestuurslid 3

Missionair:

- **zending**, naar de mensen toe.
- je verdiepen in mensen om je heen, wat hun beweegt. Hulp bieden door waar nodig. Aansluiting vinden. Jouw passie voor Jezus op een ongedwongen manier vertellen.
- Samenwerken met hulporganisaties.
- De ander belangrijk vinden.
- In het dagelijks leven een getuige zijn in alle facetten van je zijn en doen.
- Nieuwsgierig maken

Bestuurslid 4

Missionair heeft voor mij alles te maken met **Matteus 28:18-20**.

Missionair: Sneek heeft zo'n 35.000 inwoners waarvan misschien 2 à 3000 mensen regelmatig naar een kerk gaan. Daar weer een percentage van heeft een levend geloof, een relatie met God. Missionair ziet op die 30.000 mensen die God niet kennen of niet willen kennen. Onze **opdracht** is om ze bij God te brengen.

Onze visie: ...opdat ze God leren kennen. Om deze opdracht moeten we er opuit.

Bestuurslid 5

Missionair zijn.

Het **naar buiten** treden als kerkgemeente om te laten zien wat het geloof kan betekenen voor een ieder. Dat houdt niet in om iedereen alleen zondags in de kerk te krijgen maar ook meer mensen bereiken om Gods woord te leren kennen. Dit kan door plaatselijk mensen nieuwsgierig te maken wat het geloof is maar ik denk dat je ook aan mensen kunt laten zien dat je iets kunt betekenen voor mensen in de buurt of misschien ook wel projecten in het buitenland.

Mensen die niet lid zijn moeten in ieder geval weten dat er een plaats is in de buurt wat in de eerste plaats nieuwsgierigheid brengt van wat gebeurdaar en dat er niet het 'traditionele beeld' van een kerk gebracht wordt.

Bestuurslid 6

Wat betekent de term missionair?

1. Dienstbaar zijn naar buiten onze gemeente. Vooral dichtbij.
2. Uitstraling van onze gemeente naar buiten toe.
3. Liefdevol zijn naar een ieder.
4. Missionair zijn niet alleen voor zwakkeren maar zeker ook voor hen waarmee het ogenschijnlijk goed mee gaat.
5. Je kenbaar maken bij verschillende verenigingen binnen onze gemeente Súdwest Fryslân.
6. Mensen kennis laten maken wie Jezus is en wat Hij voor ons heeft gedaan. (evangelisatie dus.)
7. Onze opdracht uitdragen.

Bestuurslid 7

- God kennen en Hem bekend maken.
- Iemand/God stuurt je.
- God neemt het initiatief.
- Er is een gerichte duidelijke opdracht.
- Joh.3:16 Want alzo lief..Joh.1:14 het Woord is vlees geworden, Joh. 15:9 Heb elkaar lief zoals..Jes. 6:8 Wie zal ik zenden.
- Een zaak van leven of dood
- Luisteren met een missie.

Bestuurslid 8

Van oudsher is missionair zijn, uitgezonden worden naar, door de bank genomen, andere volken. Missio = Latijn voor uitzenden! Ik zou het zelf graag zien, dat we voor andere volken, ons eigen volk zouden invullen, incl. de mensen om ons heen, de plaatselijke omgeving.

We moeten (=proberen/ de ambitie hebben) als een magneet kunnen fungeren (Hand. 2:47) Hier staat 'Zij prezen God en het hele volk was hen goedgezind'. Daar gaat het om, dat wij als christenen een positieve uitstraling hebben/ aanzuigende werking hebben naar de mensen om ons heen. Wij mogen er zijn voor onze (naaste!) omgeving.

Resteert ons/mij om activiteiten te ontwikkelen, die aanspreken, uitnodigen naar onze directe omgeving MET een dienstbare houding van ons/mij als gemeenteleden.

Wat werkbaar is en relevant en aansprekend moet nader worden onderzocht...

Bestuurslid 9

Wat betekent de term missionair?

- God verkondigen
- met doel voor ogen
- naar buiten gericht
- missionair gemeente = samen of deel?

- betrekken van mensen
 - uitleggen aan mensen (van buitenaf en binnenin)
 - laten zien wat geloof is
 - daden passen bij woorden
 - vanuit bewogenheid en liefde voor mensen
- Missionair zijn buiten en binnen de gemeente!

Het woord 'opdracht' wordt door vijf van de negen bestuursleden genoemd.

Het woord 'zenden' en aanverwant wordt door vier van de negen bestuursleden genoemd.

Het woord 'buiten' en aanverwant wordt ook door vier van de negen bestuursleden genoemd.

Het woord 'missie' wordt door drie van de negen bestuursleden genoemd.

Het woord 'uitdragen' wordt ook door drie van de negen bestuursleden genoemd.

Bijbeltekst 'Matteus 28' wordt door twee van de negen bestuursleden genoemd.

De woorden 'God bekend maken' worden door twee van de negen bestuursleden genoemd.

Het woord 'evangelisatie' wordt door twee van de negen bestuursleden genoemd.